

การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ

ของ

ณัฐริดา แต่งวงศ์

20 ก.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

S122400

ณัฐธิดา แดงวงศ์. (2548).*การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน*
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. ปรินูฎยานิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ,
รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษก นครปฐม โดยเปรียบเทียบและค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา2547 จำนวน 274 คน เป็นนักเรียนชาย 100 คนและนักเรียนหญิง 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อนโรงเรียนกาญจนาภิเษก จังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชายและหญิงมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับชั้นต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักเรียนวงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. นักเรียนวงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
8. นักเรียนวงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

THE WAY OF COPING OF THE FOURTH LEVEL, SECONDARY GRADE 4-6
STUDENTS WITH MISBEHAVIOR SCHOOLMATES OF KANCHANAPISEK
WITTAYALAI SCHOOL AMPHOE BHUDDHAMONTHOL ,
CHANGWAT NAKORNPATTHOM

AN ABSTRACT
BY
NUTTIDA TANGWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Education Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2005

Nuttida Tangwong.(2005). *The Way of Coping of The Fourth Level, Secondary Grades 4 – 6 Students of With with misbehavior schoolmates of Kanchanapisek Wittayalai School, Changwat Nakornpathom*. Master thesis, M.Ed.(Psychology Education). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof Promtida Sankamkru, Assoc. Prof. Waythane Greethong.

The purpose of this study was to investigate the ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students with misbehavior schoolmates of Kanchanapisek Wittayalai School, Changwat Nakornpathom. The study was designed to determine comparability of gender, educational level, academic achievement, personality and interpersonal relationships.

The subjects of 274 ; 100 males and 174 females were the fourth level, secondary grade 4-6 students of Kanchanapisek Wittayalai School Changwat Nakornpathom in the academic year 2004 : They were drawn by stratified random sampling from the population. The data were analyzed by t-test and one way analysis of variance.

The results were as follows :

1. There were no significantly difference of males and females using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students .
2. There were significantly difference of educational level using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students at .05 level.
3. There were no significantly difference between low academic achievement and medium academic achievement using different ways of coping. These students have low academic achievement with high academic achievement using different ways of coping indicated significantly direct effected at .05 level. Beside There were no significantly difference between medium academic achievement and high academic achievement using different ways of coping .

4. There were no significant difference of personality using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students .

5. There were no significant difference of emotional intelligence using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students .

6. There were no significant difference of interpersonal relationships between students and their gardient using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students .

7. There were significant difference of interpersonal relationships between students and their peer groups using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students at .01 level.

8. There were no significant difference of interpersonal relationships between students and their teacher using different ways of coping of the fourth level, secondary grade 4-6 students .

การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ณัฐธิดา แดงวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ของ

นางสาวณัฐธิดา แดงวงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

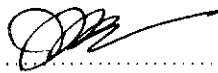

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

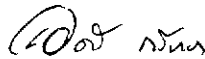
วันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

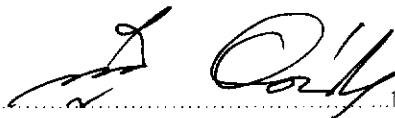
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

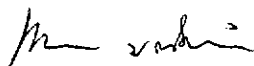
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวนนี่ กวีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กิริทอง กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศวรรษ มณีศรีขำ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิดและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่เมตตาและกรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ลัดดา ผลวัฒนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำปริญญาานิพนธ์ ขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณมารดา นางชลธิชา สังข์เงิน และบิดา นายสมาน แดงวงศ์ ที่ให้ทั้งกำลังกายและกำลังใจ ให้ความรักความเมตตา ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ ขอขอบคุณเพื่อนๆสาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษาปี 2546 ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ณัฐธิดา แดงวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา.....	18
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	18
งานวิจัยในประเทศ.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน.....	28
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	28
งานวิจัยในประเทศ.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	35
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	39
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	44
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	44
	งานวิจัยในประเทศ.....	45
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	47
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	47
	งานวิจัยในประเทศ.....	47
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์.....	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์.....	51
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	51
	งานวิจัยในประเทศ.....	52
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	53
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	54
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	54
	งานวิจัยในประเทศ.....	55
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	56
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	57
	การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	65
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	68
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	68
	การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการศึกษาค้นคว้า.....	69
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	78
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	78
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	93
ประวัติย่อผู้วิจัย	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับเพศและชั้น.....	57
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	69
3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการเผชิญปัญหา.....	71
4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนจำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการเผชิญปัญหา.....	72
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหา จำแนกตาม เพศ.....	72
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหา จำแนกตาม บุคลิกภาพ.....	73
7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหา จำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์	73
8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหา จำแนกตามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	74
9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเผชิญปัญหา จำแนกตามระดับชั้น.....	74
10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหา จำแนกตามระดับชั้น.....	75
11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	75
12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	76
13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหา จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	76
14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหาจำแนกตามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับอาจารย์.....	77
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	106
16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	107

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน....	108
18 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์..	109
19 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเผชิญปัญหา.....	110

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษามีหน้าที่จัดการเรียนการสอน ปัจจุบันใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล จะเห็นว่าโรงเรียนในปัจจุบันมิใช่มีหน้าที่ให้การศึกษาด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ทำหน้าที่พัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตลอดจนรู้วิธีการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ (กระทรวงศึกษาธิการ.2542:13-15)

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันนับเป็น สิ่งยากยิ่ง โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคน ทุกเพศ ทุกช่วงวัยของชีวิต ปัญหาสังคมได้ทวีความซับซ้อน รุนแรงขึ้นทุกขณะ สาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะการคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆได้(สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.2545:5)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัวมากที่สุด ซึ่งเฮอร์ลอค (Hurlock.1964 : 3) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญญามีความเครียดทางอารมณ์ มักเจ้าอารมณ์ ตัดสินใจรวดเร็วและรุนแรง สาเหตุเพียงเล็กน้อยอาจเป็นเรื่องใหญ่โตได้ ระยะเวลาที่ประสบกับความเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เป็นช่วงชีวิตจากความเป็นเด็กสู่ความเป็นหนุ่มสาว จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย บางครั้งสดชื่นแจ่มใสเต็มไปด้วยพลัง แต่บางครั้งวิตกกังวล เครียด ผิดหวัง ท้อแท้ ว่าวุ่นใจเกี่ยวกับ สถานภาพหรือบทบาทของตนเองในชีวิต ซึ่งช่วงของวัยรุ่นอยู่ในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียน เป็นวัยที่กำลังแสวงหาสิ่งใหม่ๆมาตอบสนองความต้องการของตนเอง การแสดงออกของเด็กที่ใช้บำบัดความต้องการของตนเองนั้น อาจขัดต่อสังคม หรือไม่ขัดต่อสังคมก็ได้ โดยที่เด็ก อาจจะแสดงออก ด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ถ้าสิ่งที่เด็กแสดงออกไม่ขัดต่อสังคม ก็ไม่เป็นการเสียหายแต่อย่างใด

แต่ถ้าพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก แล้วทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนก็ควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว (สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม .2525:50)

สิ่งสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมเกรงเหล่านี้เมื่ออยู่ในสถานศึกษา ก็มักจะสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เด็กที่มีพฤติกรรมเกรงเป็นช่วงวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (สำนักงานปฏิรูป การศึกษา.2545:5)

จากการที่ผู้วิจัยมีญาติเป็นอาจารย์ผู้สอนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม จึงได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งอาจารย์กล่าวว่านักเรียนส่วนมาก โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 4 มีปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงได้สำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยแบ่งเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ และผลการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะที่ท่านกำลังศึกษาอยู่นี้มีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร” ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คำตอบที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ได้แก่ กลัวเพื่อนแกล้ง ชอบทะเลาะกับเพื่อน ปัญหาด้านการเรียนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ได้แก่ ทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้ไม่เสร็จ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คำตอบที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 ได้แก่ ความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน กลัวเพื่อนแกล้ง ปัญหาด้านการเรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ได้แก่ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้ไม่เสร็จ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คำตอบที่พบมากที่สุด คือ ปัญหา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ได้แก่ กลัวเพื่อนแกล้ง ชอบทะเลาะกับเพื่อน ปัญหาความวิตกกังวลจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ได้แก่ กลัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “ท่านคิดว่าปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุใด” ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาเหตุของปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน คำตอบที่พบมากที่สุด คือ ถูกเพื่อนแกล้งด้วยความรุนแรง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ชอบใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาก็เกิดการทะเลาะวิวาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12 สาเหตุของปัญหาด้านการเรียน คือ อาจารย์ไม่ทำงาน

มากเกินไป จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 22 เนื้อหาวิชาที่อาจารย์นำมาสอนยากและมากเกินไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สาเหตุของปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน คำตอบที่พบมากที่สุด คือ มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 28 ถูกเพื่อนแกล้งด้วย ความรุนแรง จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 26 สาเหตุของปัญหาด้านการเรียน คือ เนื้อหาวิชาที่อาจารย์นำมาสอนยากและมากเกินไป จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 30 อาจารย์ให้งานมากเกินไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาเหตุของปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน คำตอบที่พบมากที่สุด คือ ถูกเพื่อนแกล้งด้วยความรุนแรง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ชอบใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาลงเกิดการทะเลาะวิวาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 สาเหตุของปัญหาด้านความวิตกกังวล คือ มีเวลาอ่านหนังสือน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เนื้อหาวิชายากและมากเกินไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 น่าจะมีปัญหาด้านการเผชิญปัญหา กับเพื่อนนักเรียนที่มีพฤติกรรมเกเร ซึ่งวิธีเผชิญปัญหามี 3 วิธี คือ การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา การเผชิญปัญหาแบบยอมยอม การเผชิญปัญหาแบบถอยหนี (สุภาพรณ โคตรจรัส.2531 : 360 - 361) แต่การที่บุคคลใด จะเลือกวิธีการแบบใดในการเผชิญปัญหานั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนตัวของบุคคลนั้น (นิโลบล กฤษณพันธ์.2532 : 14 ; อ้างอิงจาก Lazarus and Folkman.1984) หากบุคคลใดสามารถเลือกวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม บุคคลนั้นก็ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาแต่ถ้านักเรียนมีวิธีการเผชิญปัญหาไม่เหมาะสมก็อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้เช่น การหนีเรียน หนีออกจากบ้านเพื่อหนีปัญหา และอาจหันหน้าไปหายาเสพติด หากนักเรียนเหล่านี้ให้การเผชิญปัญหาด้วยวิธีเดิมบ่อยๆ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคตได้ เช่น การฆ่าตัวตาย เป็นโรคจิต โรคประสาท(Grosen and Bush.1979 : 51-56)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ทราบการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 826 คน แบ่งเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 303 คน เป็นนักเรียนชาย 126 คน เป็นนักเรียนหญิง 177 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 298 คน เป็นนักเรียนชาย 86 คน เป็นนักเรียนหญิง 212 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 226 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน เป็นนักเรียนหญิง 136 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 274 คนแบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 100 คน นักเรียนหญิง จำนวน 174 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับชั้นปี และเพศเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับชั้น

1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.4 บุคลิกภาพ

1.1.5 ความฉลาดทางอารมณ์

1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

- 1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเผชิญปัญหาต่อพฤติกรรมเกรของเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมเกร หมายถึง นักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยที่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น มีนิสัยเป็นพาด ชอบแกล้ง ชอบรังแกและเอาเปรียบ ได้แก่ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทุบตีเพื่อน ช่มชู้เพื่อน ทำลายสิ่งของของคนอื่น ริดไถ่เงินเพื่อน พุดปดให้ร้ายผู้อื่น

2. วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนต่อพฤติกรรมเกรของเพื่อน หมายถึง การกระทำของนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกร โดยแสดงออกได้ 3 วิธี คือ

2.1 การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา หมายถึง การเพิ่มความพยายามหรือหาวิธีเอาชนะปัญหาเมื่อเผชิญกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกร ได้แก่ ฟ้องอาจารย์ เถียงโต้ตอบ บอกกลับทันทีว่าไม่ทำ ไม่ชอบ แก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.2 การเผชิญปัญหาแบบยอมยอม หมายถึง การแก้ปัญหาโดยใช้การผสมผสานระหว่างวิธีเผชิญปัญหาแบบสู้และแบบถอยหนีเข้าด้วยกัน ได้แก่ ให้เพื่อนช่วยบางครั้ง อธิบายเพื่อไม่ต้องกระทำสิ่งนั้น

2.3 การเผชิญปัญหาแบบถอยหนี หมายถึง การหลีกเลี่ยงปัญหาหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ โดยไม่พยายามแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเอง ไม่สนใจปัญหานั้น ได้แก่ เดินหนี หลบหน้า ไปให้พ้นจากจุดนั้น

3. เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

4. ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่วัดผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ของทุกวิชาในภาคเรียนที่ 1 จนถึงสิ้นสุดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ผลการเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ 2.00 - 2.74

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

6. **บุคลิกภาพ** หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะหรือพฤติกรรมของนักเรียน ที่แสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 แบบ

6.1 บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

6.2 บุคลิกภาพแบบ บี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา มีจิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่คาดหวังถึงผลสำเร็จในงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ อดทนและรอคอยได้

7. **ความสามารถทางอารมณ์** หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีสุข

8. **สัมพันธภาพระหว่างบุคคล** ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

8.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

8.1.1 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก การเอาใจใส่ ความห่วงใยต่อนักเรียน ให้มีอิสระในการแสดงออกตลอดจนสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจทั้งด้านการเรียนและส่วนตัวกับนักเรียน

8.1.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรัก และความเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง การขอคำแนะนำและซักถามให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆของนักเรียน

8.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนนักเรียนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

8.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์และการปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีรายละเอียดดังนี้

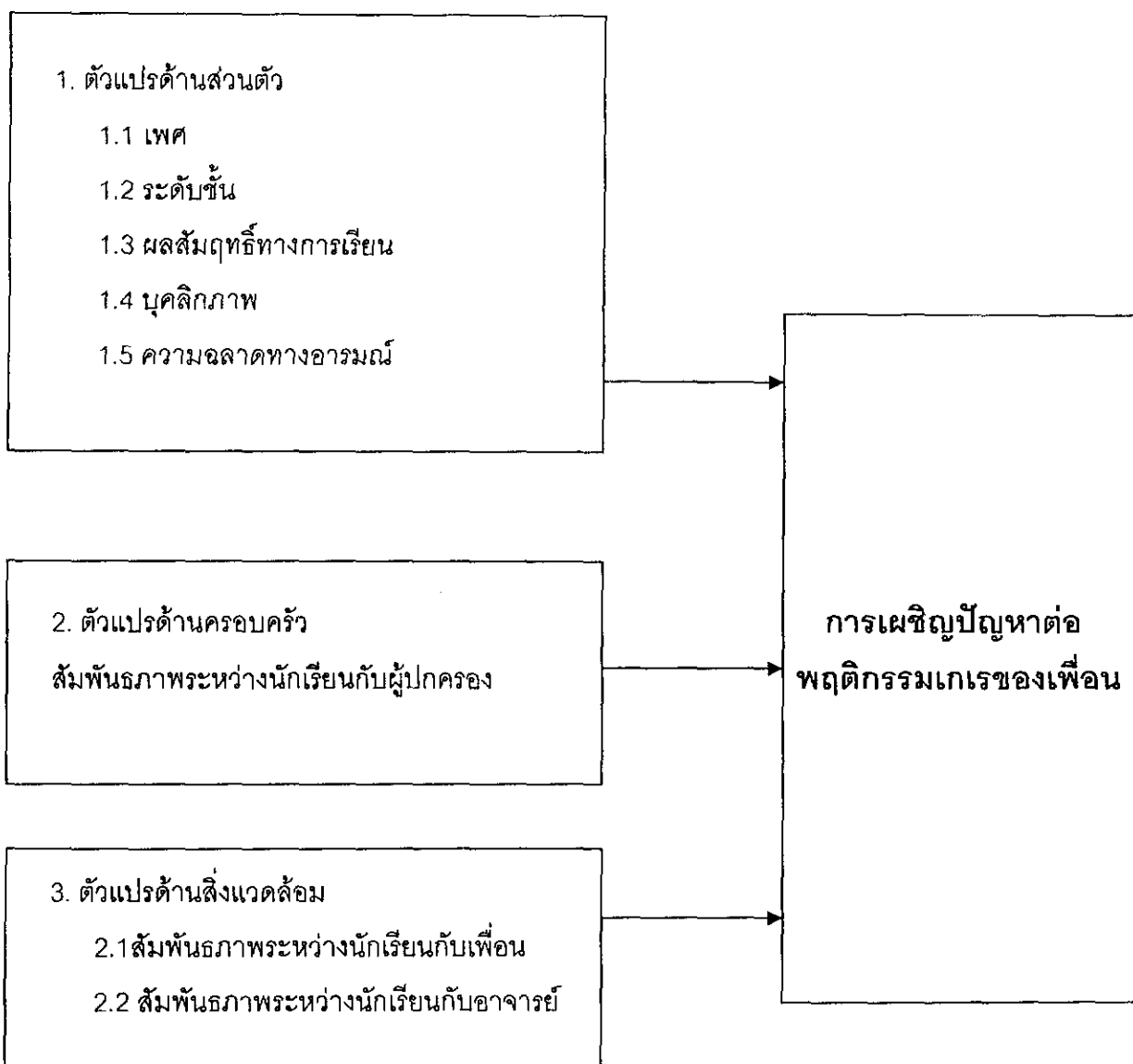
8.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์ ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัย การให้ความเคารพเชื่อฟัง ปรึกษาปัญหาต่างๆ

8.3.2 การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองและดูแลให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาด้วยความเต็มใจ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
8. นักเรียนที่สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งนี ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

บอยด์ และจอห์นสัน (นริศว์ ปรรามภ. 2539 : 6 ; อ้างอิงจาก Boyd and Johnson. 1981) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเผชิญปัญหาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ในอดีต โดยบุคคลเลือกสิ่งที่ได้เรียนรู้ขึ้นมาใช้จัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เพื่อให้ความขัดแย้งหมดไป บุคคลแต่ละคนจะมีวิธีการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น การต่อสู้ การหลบหลีก การปฏิเสธ เพื่อช่วยลดความทุกข์ใจที่เกิดขึ้น ส่วนสิ่งสำคัญที่บุคคลจะพิจารณาก่อนจะเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบใดแบบหนึ่งนั้นคือ อะไรเป็นสาเหตุที่มาของปัญหา และอะไรคือผลที่เกิดขึ้นตามมา หลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว และเขาจะเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาเอง

มูส์ และบิลลิงส์ (นียดา พงศ์พานานาญเวช. 2535 : 33 - 35 ; อ้างอิงจาก Moos and Billings. 1982) เป็นจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาที่ให้ความสนใจในเรื่องการเผชิญปัญหา เขาอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเผชิญปัญหาว่า มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของทฤษฎีต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นเกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพของมนุษย์ที่ประกอบด้วยโครงสร้างของจิต 3 ส่วนคือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรชีวิต (Life Cycle Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของบุคคล ประสบการณ์ในชีวิต

3. ทฤษฎีวิวัฒนาการและการปรับพฤติกรรม (Evolution Theory and Behavior Modification) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการแก้ปัญหาและประเมินด้านความคิด

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมเศรษฐกิจ (Cultural and Social Ecological Perspectives) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

จากทฤษฎีพื้นฐาน 4 ข้างดังกล่าวข้างต้นนี้ มูส์และบิลลิ่งส์ได้รวบรวมแหล่งเกี่ยวพันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาไว้ซึ่งได้แก่ พัฒนาการของอีโก้ (Ego Development) การเชื่อความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) รูปแบบความนึกคิด (Cognitive Styles) ทักษะในการแก้ปัญหา ลักษณะสังคมและความเชื่อ

มูส์ และบิลลิ่ง (Moos and Billings. 1982 : 212 - 230) แบ่งการเผชิญปัญหาเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 การเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นการประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (Appraisal Focused Coping) ประกอบด้วยวิธีเผชิญปัญหา 3 วิธีคือ

1. การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล (Logical Analysis)
2. การปรับเปลี่ยนความคิด (Cognitive Redefinition) ได้แก่ การคิดทบทวนและการพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของสถานการณ์นั้น ๆ
3. การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญความคิด (Cognitive Avoidance) ได้แก่ การปฏิเสธความจริง พยายามลืมสถานการณ์ทั้งหมด และการฝันกลางวันถึงสิ่งที่พอใจ

กลุ่มที่ 2 การเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Problem-Focused Coping) ประกอบด้วยวิธีเผชิญปัญหา 3 วิธีคือ

1. การแสวงหาข้อมูลหรือคำแนะนำ (Seek Information and Advice)
2. การลงมือแก้ปัญหา (Take Problem - Solving Action) ได้แก่ การพิจารณาหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น ๆ

3. การพัฒนาวิถีทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา (Develop Alternation) เป็นการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนเอง และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ดีให้กับตนเอง ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลในสังคม การพัฒนาเอกลักษณ์และความเป็นอิสระของตนเอง ตลอดทั้งการแสวงหาสิ่งทดแทน

กลุ่มที่ 3 การเผชิญปัญหาที่มุ่งเน้นการลดอารมณ์ที่เป็นปัญหา (Emotion Focused Coping) ประกอบด้วยวิธีเผชิญปัญหา 3 วิธีคือ

1. การควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ (Affective Regulation)
2. การทำจิตใจให้สงบ ไม่ทรนทรายยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Resigned Acceptance)
3. การระบายอารมณ์ (Emotional Discharge) ซึ่งแสดงออกมาทางคำพูดหรือการกระทำ

มิลเลอร์ (นียดา พงศ์พานานาญเวช : 2535 : 32 ; อ้างอิงจาก Miller. 1983) กล่าวว่า วิธีการเผชิญปัญหาเพื่อจัดการกับสิ่งที่คุกคามหรือสิ่งทำลายและเพื่อแก้ไขความรู้สึกที่ไม่เป็นสุข มี 3 วิธี คือ การหันหน้าเข้าหาปัญหา การหลีกเลี่ยงปัญหา และการผสมผสานระหว่างการหันหน้าเข้าหาปัญหาและการหลีกเลี่ยงปัญหา

ไวส์แมน (นียดา พงศ์พานานาญเวช : 2535 : 32 ; อ้างอิงจาก Weisman. 1978) กล่าวว่า รูปแบบของวิธีการเผชิญปัญหามีทั้งรูปแบบการต่อสู้ การหนีหรือการแก้ไขปัญหา เป็นปฏิกริยาปกติที่เกิดขึ้นกับทุกคน ทั้งนี้เพื่อรักษาดุลยภาพทางจิตเอาไว้ โดยควบคุมความตึงเครียดที่เกิดจากความขัดแย้งภายใน เช่น ความกลัว ความว้าวุ่น ความรู้สึกไม่มั่นคง ความสูญเสียต่าง ๆ และความตึงเครียดที่เกิดจากความขัดแย้งภายนอก

โคลแมน และแฮมแมน (สุภาพรรณ โคตรจรัส : 2531 : 304 - 319 ; อ้างอิงจาก Coleman and Hannen. 1974) ได้อธิบายแบบของการตอบโต้ความตึงเครียดทางอารมณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามความแตกต่างของการแสดงออก คือ

1. การสร้างพลังเพื่อเผชิญปัญหา ลักษณะการตอบโต้แบบนี้ จะช่วยลดความตึงเครียดและความวิตกกังวล และช่วยเสริมสร้างความสมดุลทางจิตใจให้บุคคล ได้แก่ การร้องไห้ การพูดระบาย ความรู้สึก การหัวเราะ การคิดทบทวน การแสวงหาที่พึ่งทางใจ การหลับ และการฝัน
2. การพยายามจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเผชิญปัญหา เป็นความพยายามที่จะเผชิญอย่างแท้จริง โดยการเปลี่ยนแปลงตนเอง หรือสิ่งแวดล้อม หรือทั้งตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ

2.1 การตอบโต้ในรูปแบบการต่อสู้ เมื่อบุคคลมีความคับข้องใจ เพราะไม่สามารถไปถึงเป้าหมายได้ บุคคลจะพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคและนำตนไปสู่เป้าหมายได้ โดยเพิ่มความพยายามหรือเพิ่มกิจกรรมขึ้น หรือหาวิธีการไปให้ถึงเป้าหมายอีกหลาย ๆ วิธี การตอบโต้ในรูปแบบ การต่อสู้ประกอบด้วยลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

2.1.1 การรวบรวมกำลังความสามารถที่ตนมีอยู่ เพิ่มความพยายามยิ่งขึ้น และลงมือกระทำอันใดอันหนึ่งเพื่อแก้ปัญหา

2.1.2 การเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เหมาะสมที่สุดเพื่อดำเนินการ แต่ยังคงความยืดหยุ่น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนวิธีการ ถ้าวิธีการที่เลือกเอาไว้ใช้ไม่ได้ผลหรือพบวิธีการใหม่ที่ดีกว่า พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข เสี่ยงความคิดที่แคบและตายตัว พยายามดำเนินการอย่างมีเหตุผล แม้ว่าจะถูกกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ที่ไม่น่าพอใจต่าง ๆ

2.2.3 การหาแหล่งเพื่อเผชิญปัญหาเพิ่มเติม คือ การพยายามเพิ่มแหล่งที่จะช่วยในการเผชิญปัญหา โดยการหาแหล่งข้อมูลใหม่ พัฒนาความสามารถของตนเองใหม่ และการขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเมื่อจำเป็น

2.1.4 การทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการใช้ทรัพยากรของกลุ่ม ช่วยในการแก้ปัญหา

2.2 การตอบได้ในรูปแบบของการหลีกเลี่ยงนี้ อาจแสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

2.2.1 การยอมรับความพ่ายแพ้ ยอมรับว่าสถานการณ์นั้น ๆ ยากเกินไป หรือได้เลือกเป้าหมายที่ไม่เหมาะสม จึงไม่ต้องการที่จะไปยับยั้งเป้าหมายนั้นต่อไปแล้ว

2.2.2 การหนีจากสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด โดยการนำตัวไปยุ่งเกี่ยวในสถานการณ์อื่น หรือไม่นำใจไปผูกพัน ไม่ใส่ใจกับสภาพการณ์นั้น

2.2.3 การพยายามดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่เหมาะสมกว่า แทนที่จะดำเนินชีวิตอย่างไม่มีจุดหมาย

2.3 การตอบได้ในรูปแบบของการรวมยอม โดยปกติเมื่อเผชิญปัญหาส่วนใหญ่ บุคคลจะไม่ใช้การตอบได้ในรูปแบบของต่อสู้หรือการหลีกเลี่ยงนี้ โดยแท้จริงทั้งหมด แต่จะใช้แบบของการรวมยอมผสมผสานรูปแบบการตอบได้ทั้ง 2 ประการเข้าด้วยกัน รูปแบบการรวมยอมอาจแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

2.3.1 การยอมรับเป้าหมายใหม่แทน เมื่อพบว่า ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ รวมถึงการประเมินความสามารถของตนเสียใหม่ และการลดระดับความคาดหวังลง

2.3.2 การยอมรับวิธีการใหม่ ๆ ทั้งนี้ต้องไม่เป็นวิธีการที่ทำให้ความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

2.3.3 การพยายามคิดถึงความจำเป็น เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่คาดหวังทั้งหมด จึงพิจารณาสิ่งที่จำเป็นแทน

2.3.4 การใช้เวลาเพื่อช่วยในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

3 การตอบโต้โดยใช้กลไกป้องกันตัว ส่วนมากบุคคลสามารถแก้ไขความคับข้องใจได้ในระดับจิตสำนึก โดยเพิ่มความพยายามในการเอาชนะอุปสรรค ลดระดับของเป้าหมาย เปลี่ยนเป้าหมายใหม่ หรือประเมินสภาพการณ์ที่มีความคับข้องใจเสียใหม่ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วน แต่ความคับข้องใจบางอย่างที่ลึกซึ้งมากถ้าบุคคลไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับจิตสำนึก ก็จะไปสู่ความพยายามในการแก้ไขปัญหาระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งการปรับตัวในระดับจิตสำนึกมีแบบแผน วิธีการคล้ายกับการปรับตัวในระดับจิตไร้สำนึก เพียงแต่กลไกการป้องกันอย่างแท้จริงเกิดในระดับจิตไร้สำนึกเท่านั้น

โฟล์คแมน และลาซาลัส (นิโลบล กฤษณพันธ์ : 2532 : 14 ; อ้างอิงจาก Folkman and Lazarus. 1984) เป็นผู้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางด้านความคิดของการเกิดภาวะความเครียดทางด้านจิตใจ ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ การประเมินสถานการณ์ และการเผชิญปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินสถานการณ์ เป็นกระบวนการทางด้านความคิด แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1.1 การประเมินปฐมภูมิ เป็นการประเมินว่าสถานการณ์นั้นมีผลกระทบต่ออย่างไรต่อบุคคล

1.2 การประเมินทุติยภูมิ เป็นการประเมินถึงแหล่งสนับสนุนและทางเลือกต่าง ๆ ในการจัดการกับสถานการณ์นั้น ๆ

การประเมินทั้งสองชนิดนี้ อาจเกี่ยวข้องกันไม่สามารถแยกกันได้ โดยบุคคลจะประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ออกมาใน 3 ลักษณะ คือ (1) ไม่มีผลดีหรือเป็นผลเสียกับตนเอง (2) ไม่ร้ายแรงหรือให้ผลในทางบวกกับตนเอง (3) เป็นภาวะความเครียด

2. การเผชิญปัญหา เมื่อบุคคลประเมินสถานการณ์แล้วว่า สถานการณ์นั้นก่อให้เกิดภาวะความเครียดหรือปัญหากับตนเอง เขาก็ต้องเผชิญปัญหานั้น ๆ โดย

2.1 มุ่งแก้ปัญหา โดยมุ่งแก้ไขที่ตนเองหรือสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความตึงเครียดหรือปัญหานั้น

2.2 มุ่งลดอารมณ์ตึงเครียด เป็นการลดความไม่สบายใจ เมื่อพบว่าไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ ได้

การเผชิญปัญหาเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic) โดยวิธีเผชิญปัญหาที่บุคคลใช้นั้น เป็นการผสมผสานระหว่างการมุ่งแก้ปัญหา และการมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียด ในการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหานั้น พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลจะมีผลต่อการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหา

ได้แก่ ประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ ภาวะสุขภาพ ความชำนาญในการแก้ไขปัญหา บุคลิกภาพ และการได้รับความเกื้อหนุน (Folkman and Lazarus. 1984 : 141 - 225)

สำหรับวิธีการเผชิญปัญหานั้น ลาสซารัส (Lazarus. 1966 : 258 - 262) ได้แบ่งวิธีเผชิญปัญหาตามลักษณะของการตอบสนองต่อภาวะเครียดเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การเข้าต่อสู้ (Attack) เป็นความพยายามของบุคคลที่จะขจัดสิ่งที่มาขัดขวางเป้าหมาย โดยพยายามเอาชนะอุปสรรคนั้น ๆ ด้วยการเลือกวิธีการต่างๆที่เหมาะสม พยายามค้นหารายละเอียดใหม่ ๆ พัฒนาความสามารถ หรือปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่เพื่อเอาชนะอุปสรรค

2. การถอยหนี (Withdrawal) เกิดจากการที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อพบกับสิ่งที่เป็นอันตรายมักจะใช้วิธีการถอยหนี เช่น การชักมือหรือเท้า เพื่อหนีไฟ หรือความเจ็บปวด เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะใช้วิธีการแบบเดิมที่เคยใช้ในวัยเด็กคือ ลักษณะการหลีกเลี่ยงลดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เหล่านั้น ได้แก่ การเก็บกด (Repression) การถดถอย (Regression) การแยกตนเองหรือหลีกเลี่ยงหนีหรือหลีกเลี่ยง (Withdrawal) การเพ้อฝัน (Fantasy) เป็นต้น

3. การประนีประนอม (Compromise) บุคคลจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบประนีประนอม เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ยุ้งยากมาก ๆ ซึ่งไม่สามารถเอาชนะได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถหลบเลี่ยงได้ บุคคลจะใช้วิธีประนีประนอมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากที่สุดหรือบางครั้งอาจต้องเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ ได้แก่ การชดเชย (Compensation) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) การเลียนแบบ (Identification) เป็นต้น

โกรสเซน และบุช (Grossen and Bush. 1979 : 51 - 66) จำแนกรูปแบบหรือวิธีเผชิญปัญหาตามผล การศึกษาของเวลแลนด์ (Villand. 1977) โดยแบ่งวิธีเผชิญปัญหาเป็น 4 ระดับ จาก 18 วิธี ดังนี้

ระดับที่ 1 กลไกทางจิต (Psychotic Mechanisms) ได้แก่ การปฏิเสธ การบิดเบือนความจริง และการหลงผิดโทษผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

ระดับที่ 2 กลไกที่ไม่สมบูรณ์ (Immature Mechanisms) ได้แก่ การฝันกลางวัน การโทษผู้อื่นหรือสิ่งอื่นการมีความรู้สึกว่าคุณเองเจ็บปวดอยู่ตลอดเวลา(Hypochondriacs)การก้าวร้าวแบบเงียบ ๆ (Passive - Aggressive Behavior) และแอกติง - เอ้าท์ (Acting - Out)

ระดับที่ 3 กลไกทางระบบประสาท (Neurotic Mechanisms) ได้แก่ การใช้ปัญญา (Intellectualization) การเก็บกด การใช้ข้ออ้าง การหาแพะรับบาป และการแยกตัว โดยวิธีเหล่านี้จะเป็นกลไกการป้องกันตัว

ระดับที่ 4 กลไกที่สมบูรณ์ (Mature Mechanisms) ได้แก่ การมีน้ำใจหรือการเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น (Altruism) การใช้อารมณ์ขัน การระงับความรู้สึก การคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation) และการทดเทิด (Sublimation)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีเผชิญปัญหา ได้แก่ ค่านิยม สัญชาตญาณ อารมณ์ บุคลิกภาพ อายุ ความเชื่อ และความสำเร็จในการใช้วิธีเผชิญปัญหานั้น ๆ ในอดีต

โกเซน และบุช (Grossen and Bush, 1979 : 51 - 66) ได้ใช้การตอบสนองทางอารมณ์ และการตอบสนองทางร่างกายเป็นเกณฑ์ในการวัดผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองดังกล่าว ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา จริยธรรมหรือวัฒนธรรม ระดับการศึกษา อาชีพ มนุษยสัมพันธ์ และภาวะสุขภาพ ส่วนปัจจัยด้านวิธีเผชิญปัญหานั้นพบว่า กลไกที่สมบูรณ์จะส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา

ลาซารัส และลอนีเออร์ (จรรยา เกษศรีสังข์, 2537 : 29 ; อ้างอิงจาก Lazarus and Launier, 1981 : 287 - 327) ได้แบ่งวิธีเผชิญปัญหาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วิธีเผชิญปัญหาที่แก้ไขตามปัญหา (Problem-Oriented Coping Strategies) เป็นวิธีการเผชิญปัญหาที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่ตึงเครียด ได้แก่ การค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มเติม การพยายามหาวิธีทางต่าง ๆ ที่จะจัดการกับปัญหานั้น การยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง และพยายามแก้ไขให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

2. วิธีเผชิญปัญหาที่แก้ไขอารมณ์เป็นทุกข์ที่เกิดขึ้น เพื่อพยายามแก้ไขอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากสถานการณ์ตึงเครียดนั้นเป็นเหตุ เป็นการรักษาสมดุลภายในจิตใจไว้ ได้แก่ การปฏิเสธ (Denial) การพยายามลืมสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด (Suppression)

ฮานน์ (ผ่องศรี ศรีมรกต, 2526 : 27 ; อ้างอิงจาก hann, 1977) ได้จำแนกวิธีเผชิญปัญหาออกเป็น 3 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการที่ไม่ประสมประสานหรือไม่ประติดประต่อกัน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยังไม่พร้อมที่จะเผชิญปัญหาแต่บุคคลถูกบังคับให้ต้องเผชิญปัญหา บุคคลนั้นจึงใช้วิธีการตอบสนองที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงโดยสิ้นเชิง เช่น อาจใช้การกรำทำซ้ำ ๆ และอาศัยความเชื่อทางศาสนาเข้ามาช่วย อาจจะใช้การหยุดชะงักติดตรึงอยู่กับที่ (Fixation) ไม่เป็นไปตามขั้นของพัฒนาการ การไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ (Immobilization) การมีอารมณ์หมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนไม่สนใจภาวะแวดล้อมรอบตัว (Affective Preoccupation)

2. กระบวนการป้องกันตัวด้านจิตใจ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลต้องเผชิญปัญหาหรือความเครียดที่เกิดขึ้น โดยใช้กลไกป้องกันตัวทางจิตใจเข้าช่วย ซึ่งมีลักษณะที่ตึงเกินไป

และอยู่บนพื้นฐานของความคิดเพื่อฝันและจินตนาการ ได้แก่ การแยกตัว (Isolation) การถดถอย (Regression) การปฏิเสธ (Denial) การแยกตัว (Repression)

3. กระบวนการใช้วิธีเผชิญปัญหา เป็นความพยายามในการปรับตัวเพื่อเผชิญปัญหาอย่างมีเป้าหมายเป็นจริง และมีทางเลือก ได้แก่ การใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ (Logical Analysis)

ดาร์ลี่ และคนอื่น ๆ และชอฟเฟอร์ และโชเฮน (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2531 : 311 - 314 : อ้างอิงจาก Daryl and others. 1984 : Shoffer and Shohen. 1956) กล่าวว่า กลไกในการป้องกันตัวที่ใช้กันมาก ได้แก่ การเก็บกด การถดถอย การกล่าวโทษผู้อื่น การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง การแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ความปรารถนา เป็นต้น

ฉวีวรรณ สุตะบุตร (2527 : 68 - 69) กล่าวถึงกลวิธีในการเผชิญกับความวิตกกังวล (Coping Strategies) ไว้ว่า เมื่อบุคคลมีความวิตกกังวล บุคคลจะพยายามหาวิธีเพื่อช่วยให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาวะการที่ไม่พึงประสงค์นั้น โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การหาความสุขใส่ตัวด้วยการได้รับความรักความเห็นอกเห็นใจได้รับคำปลอบโยน บางคนรับประทานอาหารมากขึ้น ใช้วิธีการดื่มสุรา รับประทานยา และเสพยาติดต่าง ๆ
2. การควบคุมตนเอง กวดขันตัวเอง เช่น มั่นปาก กัดฟัน ช่มใจ ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากใคร
3. การแสดงความรู้สึกเครียดออกมา เช่น ร้องไห้ สาบาน หัวเราะ ตะโกน
4. การหลีกเลี่ยง แยกตัวไม่สนใจใยดี แยกตัวเองออกไปจากเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความสบายใจ
5. การพูดออกมา การพูดออกมาช่วยระบายอารมณ์ได้มาก เพราะมีคนอื่นรับรู้ เป็นการช่วยแบ่งเบาความทุกข์ และช่วยหาทางออกให้ได้
6. การคิดคนเดียว โดยปลอดใจว่าชีวิตต้องมีการทดลอง ทุกคนต้องเผชิญปัญหา การคิดคนเดียวอาจทำให้หมกมุ่น เศร้าหมอง นอนไม่หลับ
7. การทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เคาะโต๊ะ เดินไปเดินมา ฤพิน
8. การใช้สัญลักษณ์ทดแทน เช่น สวดมนต์ อ้อนวอน บนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์
9. การมีอาการทางกายหรือการแสดงออกทางกาย เป็นการสื่อความหมายชนิดหนึ่ง เช่น หัวใจเต้นแรง ปัสสาวะบ่อย เหงื่อออกมาก หน้าซีด ปากสั่น พูดไม่ออก เป็นต้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โฮลล์ม และฮุสตัน (Holmes and Houston. 1974 : 212 - 218) ได้ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 24 คน เพื่อพิสูจน์ว่าวิธีเผชิญปัญหา 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การปรับเปลี่ยนความคิดว่าสิ่งคุกคามนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ (Threat Redefinition)

วิธีที่ 2 การหนีความสนใจออกจากภาวะคุกคาม (Threat Isolation) จะช่วยลดภาวะเครียดได้หรือไม่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการช็อคด้วยไฟฟ้าเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 2 ได้รับการช็อคด้วยไฟฟ้าวร่วมกับการแนะนำให้ใช้วิธีเผชิญปัญหาวิธีที่หนึ่ง กลุ่มที่ 3 ได้รับการช็อคด้วยไฟฟ้าวร่วมกับการแนะนำให้ใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบที่สอง และกลุ่มที่ 4 ไม่ได้รับการช็อคด้วยไฟฟ้า เกณฑ์ที่ใช้วัดความสำเร็จในการเผชิญปัญหาคือการตอบสนองทางร่างกาย โดยการจับชีพจร และอาการทางผิวหนัง และภาวะอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีเผชิญปัญหาทั้ง 2 วิธีด้วยการปรับเปลี่ยนความคิดว่า สิ่งคุกคามนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ และหนีความสนใจออกจากภาวะคุกคาม จะช่วยภาวะเครียดจากการช็อคด้วยไฟฟ้าได้

แมคเน็ต (McNett. 1987 : 98 -103) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีเผชิญปัญหาและผลสำเร็จในการเผชิญปัญหาของคนพิการ กลุ่มตัวอย่างเป็นคนพิการอายุระหว่าง 15 – 65 ปี มีจำนวน 50 คน เป็นโสด จำนวน 19 คน สมรสแล้ว จำนวน 24 คน เป็นหม้าย จำนวน 7 คน มีการศึกษาตั้งแต่ระดับอุดมศึกษาถึงระดับปริญญาตรี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดวิธีเผชิญปัญหาของลาซาร์ส และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า

1. วิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จ ในการเผชิญปัญหาการรับรู้แหล่งเกื้อหนุนและรับรู้ประสิทธิภาพของแหล่งเกื้อหนุน
2. วิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งลดอารมณ์ถึงเครียด มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสำเร็จ ในการเผชิญปัญหา และการรับรู้แหล่งเกื้อหนุน
3. วิธีเผชิญปัญหาที่ใช้การประเมินทางด้านความคิด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา และผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา
4. วิธีเผชิญปัญหาโดยใช้แหล่งเกื้อหนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา และผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา

5. อายุไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญปัญหา แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จในการเผชิญปัญหา

6. สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญปัญหา แต่มีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา โดยผู้วัยที่มีสถานภาพสมรส โสด หย่า หรือหม้าย จะเผชิญปัญหาได้ดีกว่า

7. ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญปัญหา และความสำเร็จในการเผชิญปัญหา

8. ระดับความพิการมีความสัมพันธ์ทางลบกับวิธีเผชิญปัญหาโดยแหล่งเกื้อหนุน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีเผชิญปัญหาวิธีอื่น และผลสำเร็จในการเผชิญปัญหา

เกอลิส และเมนกี (Gurkiis & Menke, 1988 : 236 - 239) ทำการศึกษาในผู้ป่วยไตวายที่ต้องใช้การรักษา โดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเช่นเดียวกันแต่ไม่จำกัด เพราะกลุ่มที่ได้รับการวินิจฉัย พบว่า ผู้ป่วยมีการเผชิญความเครียดลักษณะจัดการกับปัญหามากกว่าลักษณะจัดการกับอารมณ์ เหตุผลเนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่นผ่านการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมาเป็นเวลานานมากกว่า 4 ปี ขึ้นไป สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และเข้าใจวิธีการรักษามากขึ้น

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นียดา พงศ์พานานาญเวช (2525 : 102 -107) ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี ตามตัวแปรด้านเพศ แผนการเรียนความคาดหวังของนักเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ มีคะแนนการเผชิญปัญหามากกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลปะ แต่ทั้งสองแผนการเรียนใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบรวมขอมเหมือนกัน

2. นักเรียนที่มีความคาดหวังต่างกัน มีการเผชิญปัญหาต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความคาดหวังสูงมีคะแนนการเผชิญปัญหามากกว่านักเรียนที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ

3. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่างกัน มีการเผชิญปัญหาต่างกัน โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงมีคะแนนการเผชิญปัญหามากกว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังปานกลางและความคาดหวังต่ำ

4. ตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่งผลต่อคะแนนการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อต่างกัน มีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อสูง มีคะแนนการเผชิญปัญหาน้อยกว่านักเรียนที่มีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อปานกลาง และความวิตกกังวลต่ำ

ผ่องศรี ศรีมรกต (2526 : 78) ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาและการปรับตัวด้านจิตใจในผู้ป่วยอุบัติเหตุที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลรามาริบัติ ศิริราช ดำรวจ พระมงกุฎเกล้าหรือจุฬาลงกรณ์ จำนวน 76 ราย วิธีเผชิญปัญหาที่ใช้มีอยู่ 31 วิธี แบ่งเป็นประเภทแก้ไขความรู้สึกเป็นทุกข์ 21 วิธี และประเภทแก้ไขตามปัญหาที่เกิดขึ้น 10 ขึ้น ผลการวิจัยพบว่าผู้ป่วยใช้วิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 31 วิธี แต่ความบ่อยครั้งของการใช้ แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลและตามระยะเวลาที่อยู่ในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างใช้การแก้ไขตามปัญหาน้อยกว่าประเภทแก้ไขความรู้สึกทุกข์ และใช้วิธียอมรับสภาพความเจ็บป่วยบ่อยที่สุด ใช้วิธีพึ่งยาน้อยที่สุด ปฏิกริยาตอบสนองด้านความรู้สึกต่อการบาดเจ็บพบว่าผู้ป่วยมีความรู้สึกขัดแย้ง วิตกกังวล และกลัวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ศึกษา เกิดขึ้นบ่อยในระยะ 1 - 2 วันแรกที่อยู่ในโรงพยาบาลและเกิดน้อยครั้งเมื่ออยู่นานขึ้น ซึ่งหมายถึง ผู้ป่วยมีการปรับตัวด้านจิตใจดีขึ้น

ศิริพร โอบาสวัสดิ์ชัย (2531 : 92) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดของพยาบาลจิตเวชในการปฏิบัติงานพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ 541 คน ผลการศึกษา พบว่า ตำแหน่งของพยาบาลจิตเวชไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเผชิญความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาทางการพยาบาลจิตเวช ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเผชิญความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และเหตุการณ์ในชีวิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์

นิโรบล กฤษณพันธ์ (2532 : 59) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีเผชิญปัญหาภาวะอารมณ์ทุกข์โศกและปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและภาวะไม่สุขสบาย โดยใช้กรอบทฤษฎีการเผชิญปัญหาในผู้ป่วยมะเร็งของไวส์แมน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่มารับรังสีรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 50 ราย ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีเผชิญปัญหาได้มาจากการสัมภาษณ์ส่วนภาวะไม่สุขสบาย และภาวะอารมณ์ทุกข์โศก วัดโดยแบบสอบถามภาวะไม่สุขสบายและแบบวัดภาวะอารมณ์ทุกข์โศกของโอเมก้า สร้างโดยไวส์แมนและวอร์ดน ผลการศึกษาพบว่า วิธีเผชิญปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้ 5 อันดับแรก จากวิธีเผชิญปัญหา 14 วิธี ที่กลุ่มตัวอย่างรายงาน ได้แก่

การพูดคุยปรึกษาหารือกับผู้อื่น การใคร่ครวญพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมอย่างมีเหตุผล การหันหน้าเผชิญกับปัญหาอย่างเข้าใจในสภาพเป็นจริง และการทำตามที่แพทย์แนะนำโดยปราศจากข้อคำถาม ส่วนวิธีเผชิญปัญหา 6 อันดับสุดท้าย ที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุด คือ การทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ยั้งคิด การลดความตึงเครียดโดยการทำสิ่งที่อันตรายต่อชีวิต การหันเหความสนใจไปยังสิ่งอื่น การตำหนิตนเอง การทำให้เป็นเรื่องขบขัน เพื่อปรับเปลี่ยนสถานการณ์ให้ดีขึ้น และการทำตามที่แพทย์แนะนำโดยปราศจากข้อคำถาม เป็นปัจจัยที่ใช้ทำนายภาวะอารมณ์ทุกข์ได้

สุรางค์ เปื้องเดช (2533 : 112) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเผชิญความเครียดกับความร่วมมือในการรักษาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 60 คน ที่มารับการตรวจรักษา ณ แผนกตรวจผู้ป่วยนอกอายุกรรม คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ข้อมูลได้จากการให้ผู้ป่วยประเมินตนเองตามแบบวัดพฤติกรรมเผชิญความเครียดของจาโลวีส (Jalowiec. 1988) และแบบวัดความร่วมมือในการรักษาโรคความดันโลหิตสูง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดด้านเผชิญหน้ากับปัญหามากกว่าด้านการแก้ปัญหาทางอ้อม และด้านลดอารมณ์เครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดด้านแก้ปัญหาทางอ้อมมากกว่าด้านลดอารมณ์ตึงเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า พฤติกรรมเผชิญความเครียดด้านลดอารมณ์ตึงเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความร่วมมือในการรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมเผชิญความเครียดโดยรวมด้านเผชิญหน้ากับปัญหาและด้านแก้ปัญหาทางอ้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการรักษา

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103 - 107) ได้ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนนายร้อยตำรวจในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนนายร้อยตำรวจมีทัศนคติต่อวิชาชีพต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน

สุขุมาล ด้อยแก้ว (2540 : 48) ได้ศึกษาการประเมินทางปัญญา และการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกโรคไม่ติดต่อ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลน่าน จำนวน 80 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดการประเมินค่าทางปัญญาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและแบบวัดการเผชิญความเครียดซึ่งสร้างโดยจาโลวิก (1988:บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงส่วนใหญ่มีการประเมินค่าทางปัญญาต่อการเจ็บป่วยว่าเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด ความเครียดลักษณะทำทนายรองลงมา คือ การประเมินค่าทางปัญญาต่อความเจ็บป่วยว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดผลดีต่อตนเอง และมีผู้ป่วยส่วนน้อยที่มีการประเมินค่าทางปัญญาต่อความเจ็บป่วย ว่าสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ลักษณะสูญเสีย เป็นอันตรายและคุกคาม และผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมีการเผชิญความเครียด และลักษณะการจัดการกับปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ลักษณะทางอ้อม และมีการเผชิญความเครียด ลักษณะจัดการกับอารมณ์น้อยที่สุด

สมัญญา เสียงใส (2521 : 45 - 50) ได้ศึกษาความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.4 และ ม.ศ.5 จำนวน 375 คน ความวิตกกังวลแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับด้านสังคม ความวิตกกังวลเกี่ยวกับด้านส่วนตัว และ ความวิตกกังวลด้านการเรียนและอาชีพ วิธีลดความวิตกกังวลที่ศึกษามี 3 วิธีคือ การลดความวิตกกังวลโดยวิธีก้าวร้าว การลดความวิตกกังวลโดยวิธีถอยหนีและการลดความวิตกกังวลโดยใช้เหตุผล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความวิตกกังวล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความวิตกกังวลด้านอาชีพมากที่สุด ส่วนวิธีการใช้วิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนพบว่า นักเรียนเลือกใช้การลดความวิตกกังวลแบบใช้เหตุผลมากที่สุด รองลงมา คือวิธีถอยหนี และเลือกใช้วิธีลดความวิตกกังวลแบบก้าวร้าวมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การมีความวิตกกังวลกับการใช้วิธีถอยหนีในการลดความวิตกกังวล มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการเผชิญปัญหามีแนวทางในการแก้ปัญหาหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งจะแบ่งได้ชัดเจน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1. การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา 2. การเผชิญปัญหาแบบบอกร้อง และ การเผชิญปัญหาแบบหนีปัญหา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรของเพื่อน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกรของเพื่อน

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรมเกร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายการเกร หมายถึง เกกมะเหรก มีนิสัยเป็นพาล ชอบแกล้งชอบรังแกและเอาเปรียบผู้อื่น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของพฤติกรรมเกรไว้ดังนี้ พฤติกรรมเกร หมายถึง นักเรียนที่มีนิสัยเป็นพาล ชอบแกล้ง ชอบรังแกและเอาเปรียบ สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ได้แก่ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ช่มชู้เพื่อน รีดไถเงินเพื่อน

2.1.2 สาเหตุการเกิดพฤติกรรมเกร

สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานี้มีมากมายหลายสาเหตุ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก

ความบกพร่องนี้ได้แก่ความบกพร่องที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากความเจริญเติบโตในด้านต่างๆ ของเด็กช้ากว่าหรือเร็วกว่าปกติ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ความบกพร่องในการพูด ความพิการต่างๆ และความไม่สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากอารมณ์และความเป็นอยู่ทางบ้านเด็กที่มีความบกพร่องในทางกาย และจิตใจนี้ ย่อมไม่สามารถจะเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีเท่ากับเด็กที่มีความสมบูรณ์ทางกายและจิตใจ เด็กเหล่านี้จะเกิดความคับข้องใจ

2. สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น

การขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว คือครอบครัวอยู่ในสภาพบ้านแตก เช่น พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ต้องเดินทางไกลไปจากบ้านนานๆ เป็นประจำ หรือพ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ เด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัวประเภทนี้ มักเป็นเด็กที่มีปัญหา มักแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอยู่เสมอ

3. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง

เด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ดูแลจะกลายเป็นเด็กที่ต้องการความรักจากบิดามารดาเป็นอย่างมาก เมื่อไม่ได้รับความรักที่ตนต้องการ เด็กเหล่านี้จะกลายเป็นเด็กมีปัญหาในการอยู่

ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กประเภทนี้ส่วนมากจะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ พยายามเรียกร้องความสนใจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งเสียงดัง ประพฤติตนเป็นเด็กเกเร เป็นต้น

4. เด็กที่ถูกตามใจมากเกินไป

เด็กที่บิดามารดารัก และเอาใจใส่มากเกินไปก็จะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้เหมือนกับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กประเภทนี้มักแสดงออกด้วยการเหินแกล้ว ขอบรังแกผู้อื่น ไม่ยอมรับผิดชอบต่องาน ดูถูกผู้อื่น

5. ความต้องการตำแหน่งทางสังคมหรือความสำเร็จที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

เด็กประเภทนี้จะพยายามเรียกร้องความสนใจให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การวางอำนาจเหนือเพื่อน การแสดงตนเป็นหัวหน้าแก๊ง ก่อความสงบ เป็นต้น

นอกจากนี้ พรรรณี ชูทัย ได้กล่าวว่าการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับสาระสำคัญสองประการ คือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกไปแล้วได้รับการเสริมแรง ทำให้บุคคลพอใจกับพฤติกรรมนั้น จึงแสดงพฤติกรรมนั้นจนเป็นนิสัย และกลายเป็นเป็นบุคลิกภาพไปในที่สุด

2. แรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม อันได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และแรงจูงใจทางสังคม แรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้นและควบคุมแนวทางในการเกิดพฤติกรรม

2.1.3 สาเหตุของความเกเร

1. กรรมพันธุ์ เกิดจากสายเลือด เข้าทำนองลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น เรื่องนี้แม้ทางวิชาการต่างๆ เช่น การแพทย์ จิตวิทยา พันธุวิทยา ฯลฯ ก็ยอมรับปรากฏเห็นชัดตามประวัติคนไข้ คนทำผิดบางรายสืบกรรมพันธุ์กันถึง 5 - 6 คน ในครอบครัวก็มี

2. สติปัญญา ได้มีการตรวจสอบค้นคว้ากันมาก สรุปได้ว่าเด็กเกเรมีทั้งเด็กโง่และเด็กฉลาด แต่ถ้าวเฉลียวแล้วมักมีสติปัญญาไม่สูงนัก

3. สิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 3.1 ภาวะของครอบครัว การมีภาวะครอบครัวไม่สมบูรณ์ เช่น เด็กประเภทพ่อแม่หย่าร้างกัน มีพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง อาศัยคนอื่นอยู่ พ่อแม่เป็นนักเลงอบายมุข ในครอบครัวไม่มีความสงบสุข ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกเรได้

- 3.2 ฐานะทางครอบครัว เด็กที่เกิดในครอบครัวที่ยากจน ก็จะหาทางช่วงตัวเองทั้งในทางสุจริตและทุจริต ส่วนเด็กที่เกิดในครอบครัวที่มั่งคั่งได้รับการตามใจจนเกินไป ก็กลายเป็นเด็กเกเรได้

3.3 ขาดความอบอุ่นทางใจ บิดามารดาปล่อยปละละเลย หรือเข้มงวดเกินไป ไม่พยายามเข้าใจความต้องการของเด็ก ฯลฯ เหตุนี้เป็นเหตุสำคัญมากเหตุหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกเร

4. ถิ่นพำนัก เป็นสาเหตุใหญ่อีกเหตุหนึ่ง แต่ละถิ่นย่อมมีสิ่งจูงใจผิดกัน เช่น ตามเมืองท่าทั่วโลก ผู้คนต้องชิงไหวชิงพริบกัน จึงมักจะเกเรและเก่งกล้ากว่าผู้คนในหัวเมืองอื่น เด็กเล็กพลอยเสียไปด้วย

5. คบเพื่อนหรือมีผู้นำไม่ดี เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดสาเหตุหนึ่ง ตามธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น มีเด็กเป็นอันมากที่เกเร เสียคน เช่น ดิถยาเสฟติด เป็นอันธพาล เล่นการพนัน ฯลฯ เพราะมีเพื่อนหรือมีผู้นำประเภท "ลูกพี่" ชักนำ

6. เหตุเกิดจากสังคม สาเหตุเกิดจากสังคมมีส่วนทำให้เด็กไปสู่ความพินาศอยู่มาก ได้แก่

6.1 ผลจากสงคราม เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนอยู่แล้ว ทั้งในเมืองไทยและเมืองอื่นทั่วโลก

6.2 สื่อมวลชน ได้แก่หนังสือ นิตยสารประเภทวัยรุ่นลามารมณ์ ฯลฯ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ นวนิยายเสีย ๆ ปัญหาเรื่องสื่อมวลชนที่ไม่สมควรต่าง ๆ นี้ เป็นปัญหาเยาวชนทั่วโลก

6.3 ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างไม่ดี ผู้ใหญ่บางคนเป็นตัวอย่างที่เลวมากแก่เด็ก เป็นเหตุให้เด็กเอาอย่าง

6.4 สถานที่ที่เป็นอบายมุข เช่น บาร์, ไนต์คลับ, สถานอาบอบนวด, ช่อง, การพนัน ล้วนแต่ทำให้เด็กเกเรทั้งสิ้น

2.1.4 ประเภทของความเกเรในเด็ก

2.1.4.1 เด็กดื้อ

ความจริงแล้วเมื่อเด็กเกิดมาบิดามารดาก็ทะนุถนอมป้อนข้าวป้อนน้ำ โตขึ้นผู้ใหญ่ก็มักสั่งให้ทำอะไรเองบ้าง ถ้าเป็นสิ่งที่ขัดกับความต้องการก็จะขัดขืน สิ่งที่ทำให้เด็กขัดขืนคือดัง เช่น

1. บังคับจนเกินควร มักเกิดจากพ่อแม่เจ้าระเบียบ เคร่งครัดจนเกินไป เช่น ออกคำสั่งต้องทำอย่างนั้น ต้องกินอย่างนี้ ต้องดื่อย่างโน้น ฯลฯ มากมายจนปฏิบัติไม่ได้ เลยไม่ทำ

2. ตามใจจนเกินควร มักจะเกิดจากพ่อแม่ปล่อยปละละเลย หรือพ่อแม่สมัยใหม่เลี้ยงให้เป็นตามธรรมชาติ ดูไม่ได้ ฯลฯ เด็กจึงไม่เห็นความจำเป็นจะต้องเชื่อฟัง ไม่พอใจก็ไม่ทำตาม

3. ผู้ใหญ่ไม่อยู่กับร่องกับรอย เช่น บางคราวก็กวัดขั้นเด็ก บางคราวก็ปล่อย มักเป็นกับผู้ปกครองที่อารมณ์ไม่ปรกติ เด็กไม่ทราบว่เมื่อไรควรจะทำตัวอย่างไร เลยไม่ทำ

4. ผู้ใหญ่ขัดแย้งกันเองในการอบรมเด็ก เช่น พ่อบอกให้ท่องหนังสือ แม่บอกว่ารอก่อนก็ได้ เด็กขอเงินพ่อแม่ไม่ให้ แต่ปู่ย่าตายายให้ เหล่านี้เป็นต้น เด็กเลยไม่รู้จักจะเชื่อฟังใคร

2.1.4.2 เด็กโกหก

เด็กโกหกจะถูกพบเป็นอันมากในที่ทุกหนทุกแห่ง เมื่อพิจารณาลักษณะของการที่เด็กพูดโกหก จะเห็นได้ว่ามีหลายชนิด เช่น

1. โกหกจริง ๆ ชนิดขาวเป็นดำ เช่น เห็นบอกว่าไม่เห็น
2. ไม้ เช่น สอบไล่ได้ร้อยละ 50 บอกว่าสอบได้ร้อยละ 80
3. ปั่นน้ำเป็นตัว คือไม่มีเรื่องจริงเลย แต่สร้างขึ้นเอง
4. ต่อเติม เสริมเรื่องจริงซึ่งมีเพียงเล็กน้อยให้ผิดความจริง หรือเกินความจริง
5. ใส่ร้ายหรือกล่าวโทษ พูดโกหกให้ร้ายคนอื่น โดยไม่เป็นความจริง

สาเหตุที่ทำให้เด็กพูดโกหก

1. โกหกเพื่อป้องกันตัว เช่น เด็กทำของเสียหาย กลัวถูกลงโทษ ก็บอกว่าไม่ได้ทำ หรือซัดว่าคนอื่นทำ เป็นต้น
2. โกหกเลียนแบบผู้ใหญ่ เกิดจากเด็กเคยฟังผู้ใหญ่พูดโกหก หรือใช้ให้เด็กโกหกเพื่อตัว เป็นต้นว่าให้บอกแขกที่มาหาว่าไม่อยู่ เป็นต้น
3. โกหกเพื่อปกปิดปมด้อยของตน เช่น โกหกเพื่อปกปิดฐานะอันต่ำต้อยของตน เป็นต้น
4. โกหกเพื่อความมีหน้ามีตาในสังคม โดยพูดถึงความสูงส่งของตน ซึ่งไม่เป็นความจริง เป็นต้น

2.1.4.3 เด็กหนีโรงเรียน

สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีโรงเรียนมีหลายประการ ผู้ใหญ่ควรจะพิจารณาด้วยความรอบคอบจะสรุปมาเพียง 3-4 ประการ เช่น

1. เกลียดโรงเรียน มีสาเหตุหลายอย่าง เป็นต้นว่า ไม่ชอบสภาพของโรงเรียน ไม่ชอบอาจารย์ ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนให้โดยเด็กไม่พอใจมาแต่ต้น เด็กอายุมากต้องไปเรียนร่วมกับเด็กเล็ก ฯลฯ
2. กลัวการทำโทษ เช่น ถูกทำโทษบ่อย ๆ จะเนื่องจากเหตุใดก็ตาม
3. ผู้ใหญ่ส่งเสริม มักเกิดจากความเป็นห่วงเกินไป การต้องการตัวไว้ใช้งาน ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา อะไรเหล่านี้ เป็นต้น
4. หนีเที่ยว มักเป็นเด็กที่คบเพื่อนไม่ดี ถูกชักจูงไป เช่น หนีไปดูภาพยนตร์ ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า ไปคบเพื่อนต่างเพศ ฯลฯ

2.1.4.5 เด็กขโมย

การขโมย เด็กมักจะถูกเฉลยให้เป็นเรื่องลงโทษกันมากกว่าที่จะคำนึงว่า เป็นความบกพร่องอย่างหนึ่งของความประพฤติ ผู้ใหญ่จึงน่าจะคำนึงถึงปัญหาทางจิตของเด็กในการขโมยและพิจารณาแก้ไขตามควรการขโมยของเด็กส่วนมากมี

1. ขโมยเพราะจ้องใจ
2. ขโมยเป็นครั้งคราว เมื่ออยากได้หรือมีสิ่งยั่วยุ
3. ขโมยเพราะไปเข้าพวกหัวขโมย
4. ขโมยโดยไม่มีความหมาย หยิบเอาเฉย ๆ ประเภทนี้มักเป็นโรคจิต
5. ปฏิบัติการรุนแรง เช่น ทำร้ายเจ้าทรัพย์ ปล้น เด็กที่จะถึงขั้นนี้จะต้องเป็นเด็ก

เกเรมากมาก่อน

สาเหตุของการที่เด็กขโมย

1. ต้องการเป็นเจ้าของ
2. เกิดจากความขัดสนจนยาก
3. สภาพในบ้านเป็นขโมยทั้งครอบครัว หรือส่วนหนึ่งเป็นขโมย
4. คนอื่นยุหรือสอนให้เป็นขโมยจนหลงผิด มักเป็นเด็กโง่
5. อยากเด่น เช่น ขโมยเพื่อซื้อเครื่องแต่งกายเครื่องใช้โก้ ๆ ขโมยเงินเพื่อซื้อของใช้

ผู้หญิง เป็นต้น

6. เป็นโรคจิตประเภทชอบหยิบฉวย ที่ภาษาวิชาการของฝรั่งเรียกว่า Cleptomania

ปัญหาความเกเรที่เกิดขึ้น ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกกรอบ ๆ ตัว อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงโดยไม่คาดคิดได้ ดังเช่น กรณีวัยรุ่นเกเร 2 คน ก่อคดีฆาตกรรม สุวรรณี สุคนธา นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง เมื่อต้นปี พ.ศ.2527 ซึ่ง แมน มาลัย (แมน มาลัย. 2527 : 34) ได้บันทึกเหตุการณ์ไว้ดังนี้ "สุวรรณี สุคนธา ซึ่งเป็นนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ เป็นศิลปินที่มีศิลปะในการนำเสนอเรื่องของเธอเอง ถูกฆ่าเพื่อชิงทรัพย์รถยนต์ โดยวัยรุ่น 2 คน เพื่อจะได้นำรถยนต์ไปจอดแฟน และจะได้เอารถยนต์ไปขายเพื่อเอาเงินไปเที่ยว วัยรุ่นคนหนึ่งนั้นสารภาพว่าที่ตัดสินใจทำกรรมนี้ เพราะถูกเพื่อนสบประมาทว่าซี้ซลาด หน้าตัวเมีย จากการสืบประวัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า ผู้ต้องหาทั้งสองมาจากครอบครัวที่อยู่ในฐานะค่อนข้างดี มีการศึกษาดีพอสมควร กระทำผิดต้องเป็นอาชญากรครั้งนี้ เพราะค่านิยมที่มุ่งเพื่อ เกี่ยวกับการมีหน้ามีตา และการเสพสุขทางวัตถุ อันเป็นผลมาจากนโยบายการพัฒนาแบบมือใครยาวสาวได้สาวเอาของรัฐบาล โดยการส่งเสริมให้เอกชนโฆษณาสินค้า ชักจูงให้คนนิยมการบริโภค เพื่อแสวงหากำไรสูงสุดอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด การส่งเสริมการลงทุนในเรื่อง

สถานเจริญมัยต่าง ๆ ซึ่งทำให้คนมีค่านิยมที่ต้องการความมั่งคั่ง ต้องการเงินทองเพื่อเสวยสุขมากขึ้น เสียจนไม่ได้คำนึงถึงว่าจะหาเงินมาด้วยวิธีใด ฉะนั้นรัฐบาลและนักธุรกิจเอกชนทั้งหลายจะต้องตระหนัก และรับผิดชอบกับสังคมในด้านนี้ด้วย อีกประการหนึ่งคือ ค่านิยมของสังคมที่นิยมให้ผู้ชายเป็นใหญ่ สังคมแบบนักเลง อันธพาล การเลี้ยงดูในครอบครัวนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องสอนให้เด็กเคารพในความเสมอภาคระหว่างเพศ ไม่คิดว่าผู้ชายจะต้องเป็นอย่างนี้ อย่างนั้น ควรปลูกฝังให้มีคุณสมบัติที่ดีร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นความเข้มแข็ง ความกล้าหาญ ความอ่อนโยน ความเป็นสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี ค่านิยมที่ผิด ๆ ในเรื่องการตีเมีย การเที่ยวเสเพล จะต้องช่วยกันทำลายให้หมดไป

ส่วนอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ผู้ต้องหากล่าวว่าจำวิธีการฆ่ามาจากภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นการแทงอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าภาพยนตร์หรือสื่อมวลชนที่เน้นการฆ่าฟันกันอย่างรุนแรง มีผลต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่นอย่างไรบ้าง ซึ่งนักจิตวิทยาได้เคยกล่าวว่า การออกข่าวฆ่ากัน ข่าวฆ่าข่มขืนแล้วฆ่า อย่าไปเสนอให้เป็นข่าวใหญ่โต มีภาพประกอบทั้งในโทรทัศน์ ข่าวในหนังสือพิมพ์ หรือลงเรื่องราวโดยละเอียด เพราะมันสามารถไปทำให้มีอิทธิพล ทำให้คนบางคนมีแนวทางในการปฏิบัติให้เหมือนภาพที่เขาดู หรือถูกสิ่งแวดล้อมอื่นกดดันอยู่แล้วเลียนแบบได้"

กล่าวโดยสรุปพฤติกรรมเกราะ เป็นลักษณะของการแสดงที่เกิดจากปฏิกิริยาโต้ตอบ ระหว่างการเรียนรู้ และแรงจูงใจของบุคคลที่แสดงความต้องการของตนเองออกมา ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ดังนั้น จึงควรได้มีการแก้ไขให้บุคคลได้แสดงความต้องการของตนเอง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกราะของเพื่อน

เนื่องจากงานวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมเกราะ ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ คงมีเพียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน ที่นำลักษณะของพฤติกรรมเกราะมาเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยนั้น ดังมีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สก๊อต และคนอื่นๆ (Scott and others. 1967 : 73-76) ได้ศึกษาวิธีลด พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น ในระยะแรก อาจารย์เพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่สอง อาจารย์ได้รับคำแนะนำให้ใช้แรงเสริมทางสังคม คือคำชมเชย และให้ความสนใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พุดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในขณะเดียวกัน อาจารย์จะไม่ให้แรงเสริมทาง

สังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ช่มชู้และเรียกร้อง ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

แคมป์ และคนอื่นๆ (สุพล ชัดเชื้อ.2535 : 3; อ้างอิงจาก Camp and others. 1977) ทดลองให้เด็กชายในชั้นเรียนระดับสอง ที่มีความก้าวร้าวสูง 6 คน ฝึกควบคุมตนเอง ทั้งนี้โดยยึดตามแนวคิดพื้นฐานว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำและเหตุผล เช่น เด็กปกติ หากเด็กมีโอกาสได้ฝึกพูด ก็จะช่วยให้เด็กมองเห็นวิธีแก้ปัญหาอย่างชัดเจน และระงับความก้าวร้าววู่วาม ลงได้ จากการติดตามผลการฝึกนี้ ปรากฏว่า เด็กที่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้

นอกจากนี้ นาดัน (คมคาย อนุจันทร์.2538 :27 ; อ้างอิงจาก Nadone.1982) ได้ทำการวิจัยและได้จัดโปรแกรมบำบัดแบบกลุ่ม (Group Therapy Program) เพื่อสอนให้เด็กชายควบคุมอารมณ์ ความโกรธ ความก้าวร้าว ใจร้อน โดยทดลองกับนักเรียนในสถานสงเคราะห์ จำนวน 20 คน ในโปรแกรมมีการฝึกใช้สติควบคุมตนเอง การฝึกแก้ปัญหา การฝึกกำหนดพฤติกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการฝึกการผ่อนคลาย ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์โกรธของเด็กชายทั้งหมดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กชายเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาความคับข้องใจของตนได้มากขึ้น

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทย มีผู้ศึกษาวิจัย เพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังต่อไปนี้

ธำรง ทศนาญชลี (2528 : 9-15) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเด็กในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของ กันน์ (Gunn.1973) ที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชายและหญิง จำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.2 - ม.6 ในโรงเรียน ขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานครและนครปฐม โดยมีความแตกต่างของพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงโดยการทำร้ายตนเอง สัตว์เลี้ยงหรือบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 73-74) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534 : 59-60) ได้ศึกษาผลของการเปรียบเทียบการใช้

แรงเสริมทางบวก กับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน ซึ่งแสดงออกโดย การทำลายสิ่งของ การทำร้ายร่างกายคนอื่น รวมทั้งการแสดงความก้าวร้าวด้วยคำพูด และท่าทางนั้น มีแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการให้คำปรึกษากลุ่ม การให้การเสริมแรงและการปรับสินไหมเป็นต้น

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุขารมณี และอรพินท์ ชูชม (2530 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน อาจารย์จะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปไปเพียงครั้งเดียว

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good and others. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของอาจารย์ผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน จึงเป็นการ ตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้ว เท่าไร มีความสามารถชนิดใด

เดโช สนวนานนท์ (2512 : 3 - 4) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้านโดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป

มารีษา นาคทับที (2541 : 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้วิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่ามีความมากมายเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของ นักเรียนออกเป็นระดับต่าง ๆ เช่น สูง กลาง ต่ำ เป็นต้น

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom, 1976 : 139) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors) หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ของผู้เรียนที่มีมาก่อน
2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจใน วิชาที่เรียน หักศนคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตนเอง เป็นต้น
3. คุณภาพการเรียนการสอน(Quality of Instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการ เรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

สุภาพรรณ โคตรจรัส (2527 : 260) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 1.1 องค์ประกอบด้านปัญญา ได้แก่ เชาวน์ปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เดิมของผู้เรียน
 - 1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ หักศนคติ นิสัยในการเรียน ความนึกคิดเกี่ยวกับตน การปรับตัวและลักษณะทางบุคลิกภาพอื่น ๆ

2. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความคาดหวังของบิดามารดา บรรยากาศของสถานที่เรียน รวมทั้งหลักสูตรและคุณภาพการสอน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

เพรสคอตท์ (Prescott, 1961 : 17 - 46) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย (Physical Factors) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย

2. องค์ประกอบด้านความรัก (Love Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว

3. องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสังคมประกิต (Cultural and Socialization Factors) ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจที่บ้าน

4. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและโรงเรียน

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาตนเอง (Self-Development Factors) ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทศนคติต่อการเรียน

6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว (Adjustment Factors) ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 11 - 40) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียน จำแนกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้

- 1.1 ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพร่างกาย
- 1.2 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับบิดา มารดา
- 1.3 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 1.4 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์
- 1.5 ปัญหาส่วนตัวด้านการปรับตัว

- 1.6 ปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง
2. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระบบ
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน
 - 3.1 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - 3.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.3 ด้านที่อยู่อาศัย
 - 3.4 ด้านความคาดหวังของบิดา มารดา
4. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 37 - 39) กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านโรงเรียนว่า โรงเรียนและการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญมากต่อสภาพการเรียนการสอน เพราะนักเรียนจะมีความสุขต่อการเรียนการสอนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ต่ออาจารย์และบรรยากาศในโรงเรียน และกล่าวถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ในด้านโรงเรียน 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการการศึกษา ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัด กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดอาคารสถานที่ในโรงเรียน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เป็นหัวหน้าสถานศึกษาและมีความสัมพันธ์กับนักเรียนและอาจารย์ อาจารย์ ตลอดจนจนสามารถในการบริหารงานสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น
3. ปัจจัยเกี่ยวกับอาจารย์ อาจารย์ในโรงเรียน ได้แก่ อัตราเฉลี่ยของอาจารย์ อาจารย์กับนักเรียน ประสิทธิภาพในการสอน วุฒิการศึกษาตลอดจนขวัญกำลังใจของอาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอน
4. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนในหลักสูตร ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ทักษะในการเรียนการสอน ความพร้อมในการสอน จำนวนคาบการสอนต่อสัปดาห์ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษา

สุรรัตน์ อังกูรวิโรจน์ (2532 : 4 - 6) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม ทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่าง ๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป้าหมายของการศึกษาคือ ต้องการให้นักเรียนนักศึกษามีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้มีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา

2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาติญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดความสามารถในการเรียนรู้เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อึดมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อย ๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อย ๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อึดมโนทัศน์ จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะโดยเฉพาะในการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยรุ่น สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีกับอาจารย์ วิธีการสอนของอาจารย์ โรงเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจและกำลังใจอันจะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายาม ตั้งใจให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้วย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้และเบื่อหน่าย หหมดกำลังใจ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

7. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำการกิจกรรมใด ๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป

ในชนิดและปริมาณ อาจเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายามนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย

8. องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็กตั้งแต่เล็กจนโต เด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไร จะสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขได้เพียงไร มีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

9. กระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่ออาจารย์อาจารย์ ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถจริง แบ่งเป็นสาเหตุใหญ่ได้ดังนี้

1. สาเหตุที่เกิดจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียน
2. สาเหตุที่เกิดจากโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. สาเหตุที่เกิดจากภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียน

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนสส์ (Ringness, 1968: 141) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรดเก้า พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้มีพฤติกรรมดื้อ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

โอนาดา (พวงสร้อย วรกุล, 2522 : 19 ; อ้างอิงจาก Onada, 1975) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

3.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สืบศักดิ์ สาธร (2521 : 42 - 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดยการเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมาก ก็คือ ความรับผิดชอบของผู้เรียน

สมโชค พูลนวม (2533 : 22 - 45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ตัวเราทั้งตัวหรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้น จะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ฮิลการ์ด และเอทคินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา ส่วน ออลพอร์ท (Allport. 1967 : 28) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นระบบการ

เคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อีริกสัน (มองพรอน เกิดพิทักษ์, 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson, 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดยั้งแค่วัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับ ตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ มูส และมูส (จรรยา เกษศรีสังข์, 2537 : 106 ; อ้างอิงจาก Moos and Moos, 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บรรยากาศในครอบครัว และการเผชิญปัญหา มีความสัมพันธ์กัน เช่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพก้าวร้าว มีความขัดแย้งในใจ มักจะมาจากครอบครัวที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับบุตรหรือธิดา ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย บุตรมากเกินไป หรือครอบครัวที่ควบคุมบุตรธิดามากเกินไป ทำให้บุตรหรือธิดาที่เป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นมีวิธีการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม เช่น มักจะแสดงอารมณ์โกรธ สู้อ้อมไม่มีเหตุผล หรือบางครั้งอาจจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงในการเผชิญปัญหา ส่วนครอบครัวที่มีบรรยากาศของความรัก เลื้อ้อาหาร ให้ความอบอุ่น ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลบุตรธิดา สมาชิกของครอบครัวนั้นก็มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีเหตุผล มีความสามารถในการตัดสินใจ พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ก่อนลงมือทำหรือตัดสินใจตกลงใจ ซึ่งผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวและอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ส่วนใหญ่ที่จะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบสุ่โดยคำนึงถึงเหตุผลประกอบ

มองพรอน เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีผลต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการทางกาย ทางจิตใจ และบุคลิกภาพคือ บุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทักษะสติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์ แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ว่าระยะเวลาสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตวัยเด็กเป็นส่วนมาก

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ

ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ.1960 อันเนื่องมาจาก โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่า มีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยโรคอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขาพบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแก้วอี้แค่ตรงขอบเพื่อจะได้ออกขึ้นได้โดยเร็ว คล้ายกับลักษณะของคนพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ ทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบุคลิกบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่าผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย แต่เดิมนั้นพบว่า การมีโคเรสเตอรอลสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ และในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเขาให้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่า เป็นบุคลิกภาพแบบบี การค้นพบบุคลิกภาพแบบเอ นั้น ถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นปัจจัยเสี่ยงกว่าปัจจัยทางกายภาพทุกปัจจัย ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอแล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะถือว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : อ้างอิงจาก รังสิต ห่มระฤก. 2532)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบีนั้น ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งร้อน ขอบเข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกว้าวุ่นเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้กับการทำงานล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบบี (Type B Behavior pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เนื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนและดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน และไม่ค่อยชอบการทำงานในเวลาอันรีบด่วน

การวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

แบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ในปัจจุบันมี 3 แบบวัด คือ (อัจฉรา วงษ์วัฒนามงคล. 2533 : 21 ; อ้างอิงจาก Strube and others. 1987)

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ โดยมุ่งหวังให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างมาก

แบบวัดที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ ของ แฟรมมิงแฮม (Framingham Tupe A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเอง เช่นเดียวกับแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงผลักดันให้เกิดความสำเร็จ วัดความรู้สึกถึงเวลาในการทำงานที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการวัดความรู้สึกกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) เป็นแบบสำรวจแบบรายงานตนเอง ซึ่ง อัจฉรา วงษ์วัฒนามงคล (2533 : 21) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อไปในระดับบัณฑิตศึกษา ได้นำแบบสำรวจการกระทำของเจกินส์ มาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่คล้ายกับแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง แต่ดัดแปลงให้เป็นแบบสอบถามชนิดนัย จากผลการใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพที่ได้ปรับปรุงแล้ว พบว่า คนที่ได้คะแนนสูงจากแบบสอบถามนี้ จะมีบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี โดยแบบสอบถามนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการทำงาน ความกดดันในการทำงาน และสถานการณ์การแข่งขัน

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บลูเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumenthal. 1978) ได้ศึกษาความเครียดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

เคลลี่ และฮุสตัน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 ; อ้างอิงจาก Kelly and Houston. 1985) ได้ศึกษาหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการศึกษาพบว่า หญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีระดับการศึกษาและสถานภาพทางอาชีพสูงกว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบบี และจากการศึกษาโดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะการทำงาน พบว่า หญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า มีปริมาณงานที่ทำมากกว่า มีแนวโน้มว่าจะมีชั่วโมงการทำงานต่ออาทิตย์มากกว่า และรายงานว่ามีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความตึงเครียดในการทำงาน และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบบี

สตรูบ และโบลันด์ (Strube and Boland. 1968) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษา ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ที่มีผลต่อสมรรถภาพและความเพียรพยายามในการทำงานของบุคคล ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอได้รับความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานที่ความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรพยายามในงานที่มีความยากปานกลาง ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้น ความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายามจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก

3.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 - 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล แลสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มากกว่าผู้ที่ไม่มีความประพฤติการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มคนที่มีครอบครัว และมีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ชมพูนุช พงษ์ศิริ (2535 : 73 - 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 230 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล บุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี และความวิตกกังวลใน

การฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีควมวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบบี

3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

ซาโลเวย์ และเมเยอร์ (Gibbs. 1995 : 26; citing Salovey and Mayer. 1990) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะตอบสนองอารมณ์และความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง สามารถรับรู้อารมณ์ของตนเอง พร้อมจัดการไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม และในปี 1997 ซาโลเวย์และเมเยอร์ (Salovey and Mayer. 1997 : 11) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการ รับรู้ ประเมิน และแสดงอารมณ์ออกมาได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึงและสร้างความรู้สึกที่ดี ที่เกื้อกูลความคิดได้ เข้าใจอารมณ์และวิเคราะห์อารมณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้ความรู้จากอารมณ์ของตนเอง การรับรู้และควบคุมภาวะอารมณ์ได้ดี เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามของสุขภาพจิตและความฉลาดทางอารมณ์

บาร์ออน (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 30; อ้างอิงจาก Bar – on. 1997) ได้ให้ความหมายว่า เป็นชุดของขีดความสามารถ สมรรถนะ และทักษะทางจิตวิทยา ที่ส่งผลต่อความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับข้อเรียกร้องและแรงกดดันต่างๆ ที่มาจากสภาวะแวดล้อม ที่มีผลต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีและการประสบความสำเร็จในชีวิต

คูเปอร์ และซาวาฟ (ทศพร ประเสริฐสุข. 2542 : 21; อ้างอิงจาก Cooper and Sawaf. 1997) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางอารมณ์ของตนเองเป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

โกลแมน (วิลาสลักษณ์ ชวัลลสี. 2542 : 40; อ้างอิงจาก Goleman. 1998) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสมรรถนะ (Capacity) ที่จะตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สมรรถนะที่จะจูงใจตนเอง และสมรรถนะที่จะจัดการกับอารมณ์ ของตนเองและจัดการในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างดี

การ์ดเนอร์ (Gardner. 1993 : 13 – 25) ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์และตอบสนองอารมณ์และความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการรู้จักตนเอง (Intrapersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองสามารถแยกแยะอารมณ์และความรู้สึก ตลอดจนจัดการกับอารมณ์ ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

โกลแมน (Goleman, 1998 : 93 – 102) ได้ปรับโมเดลของซาโลเวย์และเมเยอร์ โดย ความฉลาดทางอารมณ์ของเขาประกอบด้วย

1. การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (Self – Awareness) คือ การที่บุคคลรู้ว่าตนกำลัง รู้สึกอย่างไรในขณะนั้น สามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้องและเปิดเผย รู้ว่าการเกิด อารมณ์ของตนเองมีสาเหตุมาจากสิ่งใด และจะมีผลต่อตนเอง ผู้อื่น และการปฏิบัติงานอย่างไร รู้ สาเหตุของความวิตกกังวล ความคับข้องใจ มีสติรู้ตัวตลอดเวลา รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีความ มั่นใจในตนเอง สามารถตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ได้อย่างมั่นใจ

2. การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self – Regulation) คือ ความสามารถในการ ควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ยอมรับและก้าวทันต่อการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ใช้คำพูดอย่างระมัดระวังและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ยอมรับความล้มเหลว และหาทางออกได้อย่างสมเหตุสมผล

3. การจูงใจตนเอง (Motivation) คือการใช้พลังความรู้สึกภายในเพื่อเป็นแรงกระตุ้น เตือนให้ตนทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งจูงใจภายนอก เช่น เงิน หรือ สิ่งตอบแทนอื่นๆ มีความพอใจที่จะปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม สามารถสร้างทางเลือกใหม่ในการ ทำงานที่จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ดี มองโลกในแง่ดี ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคและความล้มเหลว

4. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) คือ การรับรู้ถึงความรู้สึก ความต้องการ ของผู้อื่น สามารถรับรู้ สนใจและเข้าใจในแง่คิด ทรรศนะของผู้ที่อยู่รอบข้าง ตัดสินใจทำสิ่งใดโดย คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ใช่ความคิดของตนเป็นหลัก

5. การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) คือ ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้อื่น สามารถเป็นมิตรกับบุคคลได้ทุกประเภท มีความสามารถในการพูดโน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่น คล้อยตามกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เสริมสร้างความร่วมมือในการทำงานและความสามัคคีใน หมู่คณะ สามารถทำให้ผู้ที่อยู่รอบข้างมีความสุข

ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 29 – 30) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของซาโลเวย์ และเมเยอร์ และของโกลแมน ได้ 5 องค์ประกอบใหญ่ดังต่อไปนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self – Awareness หรือ Knowing One's Emotion) เป็น ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริง สามารถประเมินตนเองได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เป็น คนที่ซื่อตรง พูดแล้วรักษาคำพูด มีจรรยาบรรณ มีสติ เข้าใจตน

2. การบริหารจัดการกับอารมณ์ของตน (Managing Emotion) หรือ อาจเรียกว่าการ กำหนดตนเอง (Self – Regulation) เป็นความสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่าง

เหมาะสม ประกอบด้วยความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นคนที่น่าไว้วางใจได้ (Trustworthiness) มีคุณธรรม (Conscientiousness) มีความสามารถในการปรับตัว (Adapability) และมีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (Innovation)

3. การจูงใจตนเอง (Motivation Oneself) เป็นความสามารถที่จะจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) มองโลกในแง่ดี สามารถนำอารมณ์และความรู้สึกของตนเองมาสร้างพลังในการกระทำสิ่งต่างๆ และเป็นพลังในการให้กำลังใจตนเองในการคิดและกระทำอย่างสร้างสรรค์

4. การรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น (Recognizing Emotion in Others) หมายถึงความสามารถที่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีจิตใจให้บริการ (Service Orientation) สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

5. การดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Handling Relationship) ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นความสามารถที่จะรู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่น เป็นทักษะทางสังคมที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อันจะส่งผลให้เกิดความเป็นผู้นำ ความสามารถลักษณะนี้จะประกอบไปด้วยการสื่อความที่ดี (Communication) การบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ที่กล่าวสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์สามารถจะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ในส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เข้าสู่ชีวิตประจำวันและงานในหน้าที่จะมีประโยชน์อย่างยิ่งกับทุกคน อาทิเช่น (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2542)

1. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์

2. นำความรู้ด้าน ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาการสื่อสาร การแสดงความรู้สึก และความเห็นอกเห็นใจ ทำให้มีสัมพันธภาพส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

3. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาบุคคลในองค์กร เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงานลดปัญหาความขัดแย้งและการทำงานร่วมกัน

4. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาศักยภาพของผู้นำในองค์กรต่างๆ ทำให้สามารถทำงานเกี่ยวกับบุคคลในองค์กรได้ดีขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงาน

5. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาศักยภาพธุรกิจด้านบริการ ช่วยให้บุคคลที่รับผิดชอบงานด้านบริการมีความสามารถในการดูแลลูกค้าได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถเข้าใจความต้องการของลูกค้าทุกคน

3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

3.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซัทท์ และคณะ (Schulte et al. 1998 : 167 – 177) ได้พัฒนามาตราวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่อิงรูปแบบความฉลาดทางอารมณ์เริ่มแรกของสโลเวย์ และ เมเยอร์ (1990) โดยการวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นการรายงานตนเอง ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดย 1 แทน "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" และ 5 แทน "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" มีจำนวนทั้งหมด 33 ข้อ ที่ใช้วัดความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้ กลุ่มการประเมินค่าและแสดงออกของอารมณ์มีจำนวน 13 ข้อ กลุ่มการจัดระบบอารมณ์มีจำนวน 10 ข้อ และกลุ่มการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์มีจำนวน 10 ข้อ มาตราการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของซัทท์ มีค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบ แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .90 และมีค่าความเชื่อมั่นชนิดการสอบซ้ำ (สอบซ้ำภายใน 2 สัปดาห์) เท่ากับ .78 จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงพบว่า มาตราวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องทางทฤษฎี ได้แก่ การเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระจ่างชัดเจนนในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดีและการอดกลั้น มาตราวัดนี้สามารถพยากรณ์ผลการเรียนของนิสิตปีหนึ่งได้ นักจิตบำบัดได้คะแนนมาตรานี้สูงกว่าผู้รับการบำบัด และนักโทษหญิงได้คะแนนในมาตรานี้สูงกว่านักโทษชาย

เมนฮาร์ท (Menhart. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาถึงผลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคะแนนการสัมภาษณ์เข้าทำงาน ในงานวิจัยครั้งนี้เมนฮาร์ทได้ใช้องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 4 ประการ คือ ความเห็นอกเห็นใจ การจัดการควบคุมอารมณ์ การรอคอยผลเลิศ และการสร้างความประทับใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 116 คน โดยโครงสร้างสถานการณ์ให้เหมือนกับการสัมภาษณ์เข้าทำงาน ผลการศึกษาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคะแนนการสัมภาษณ์

รอกฮิลและกรีนเนอร์ (Rockhill & Greener. 1999 : Online) ได้วัดความสามารถในการรายงานตนเองเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการใส่ใจในความรู้สึก ความชัดเจนของอารมณ์ และการปรับปรุงสภาวะอารมณ์ โดยใช้แบบสอบถามมาตราวัดอารมณ์สำหรับเด็ก (Trait Mefa Mood Scale for Children) จำนวน 28 ข้อ และแบบวัดความรู้สึกต่อการมองโลกในแง่ดี ซึ่งประกอบด้วย

แบบทดสอบย่อย 4 ฉบับ คือ การแสดงความกดดัน ความวิตกกังวลในการเข้าสังคม การหลีกเลี่ยง การเข้าสังคม และความพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประถมศึกษาเกรด 3 – 7 จำนวน 691 คน การหาความเที่ยงตรงเชิงเหมือนจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบ มาตราวัดอารมณ์กับการรายงานตนเองจากแบบทดสอบวัดการควบคุมอารมณ์ ความเที่ยงตรงเชิง จำแนกหาความสัมพันธ์ระหว่างการตอบแบบทดสอบมาตราวัดอารมณ์กับความสามารถในการเข้าสังคม ผลจากการทดสอบพบว่า คะแนนจากแบบทดสอบมาตราวัดอารมณ์แต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับปรุงตนเอง ซึ่งวัดจากแบบทดสอบความพอใจในชีวิต และการแสดงอารมณ์ของเด็กมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าสังคมและความสามารถในการปรับปรุงตนเอง

3.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 112 – 119) ได้สร้างเครื่องมือวัด ความฉลาดทางอารมณ์ร่วมกับอุสา สิทธิสาคร โดยใช้กรอบแนวคิดของ เมเยอร์และสโลเวย์ (1997) และโกลแมน (1998) เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านชีวประวัติของนักศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านความฉลาดทางอารมณ์ การแบบทดสอบประกอบด้วยลักษณะความทางอารมณ์ 7 ด้าน ได้แก่ การรู้จักอารมณ์ของตนเอง การตระหนักรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความเอื้ออาทร การมีแรงจูงใจที่ดีและทักษะทางสังคม ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 90 ข้อ โดยให้ผู้ตอบรายงานว่าข้อนั้นๆ เกิดขึ้นกับตนทั้งในอดีต ความรู้สึก อารมณ์และการแสดงออกในระดับใด ใน 5 ช่วงคือ ระดับค่า 1 ไม่เคยเลย ไปจนถึง 5 บ่อยครั้งที่สุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 465 คน ศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีสอบซ้ำ โดยเว้นช่วงระหว่างการทดสอบ 10 สัปดาห์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้านเรียงลำดับ ดังนี้ .70, .85, .86, .78, .83, .85, .76 รวมทั้งฉบับ .93 และหาความเที่ยงตรงด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความสามารถด้านความเอื้ออาทร วุฒิภาวะทางอารมณ์ และการควบคุมด้านอารมณ์ของตนเองสูงกว่าเพศชายมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเอื้ออาทร การตระหนักรู้ถึงภาวะอารมณ์ของผู้อื่น การรู้จักอารมณ์ตนเองและการมีแรงจูงใจที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การปรึกษาหารือกับพี่น้องและอาจารย์ อาจารย์ เมื่อเวลามีปัญหา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทักษะทางความฉลาดทางอารมณ์ สภาพความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเอื้ออาทร การมีแรงจูงใจที่ดี การใฝ่สัมพันธ์และมุ่งสู่อานามีผลต่อความสามารถ

ด้านความเอื้ออาทรและการมีแรงจูงใจที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมจากการวัดความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59 – 60) ได้ศึกษาระดับ EQ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กห้องเก่งมี EQ เฉลี่ยต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมักมีระดับความสุขต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์ (ความพึงพอใจ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ น้ำใจ เป็นต้น) และอาจารย์มีแนวโน้มที่จะให้คะแนนความสุขและการเป็นคนดีแก่เด็กห้องเก่งสูงกว่าเด็กห้องธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

3.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คอกซ์ และลีเกอร์ (Cox and Leager. 1961 : 639 – 648) ได้อธิบายเรื่องของความรักที่พ่อแม่มีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริงๆ พอๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่หวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ

2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้องไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่ฟังมีได้ตามขั้นตอนของการพัฒนาการ

3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่แสดงความรักแก่บุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

โกลด์เนอร์ และโกลด์เนอร์ (Gouldner and Gouldner. 1963 : 52) พบว่า ผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กจะอธิบายลักษณะของเด็กหลายๆ ลักษณะตามที่รับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้และคาดหวังว่าเด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วย บุคคลเหล่านี้จะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาดและความสำเร็จในการเรียน สิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบุคคล

กุหลาบ รัตนจักรธรรม และคนอื่นๆ (2540 : 13 – 15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธ์ภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่สัมพันธ์ภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น

2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้ เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร
 3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจซึ่งพฤติกรรม การแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเกรงใจกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น
 4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ
 5. ต้องมีความไว้วางใจกันและกัน ควรติดต่อทั้งกายและทางใจ
 6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน
 7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกัน ยกโทษให้กัน
 8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร
 9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี
 10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลง
 11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
 12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัส เช่น การโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน
- จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สรุปว่าสัมพันธภาพที่มีต่อกันแสดงออกในรูปแบบความรัก ความเข้าใจ ทั้งด้วยวาจาและพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถของนักเรียน

3.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 253) พบว่า มีความสัมพันธ์กันสูงระหว่างพ่อแม่ที่เข้มงวดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำของลูก และจากการศึกษาในประเทศตุรกีเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบว่า ในช่วงวัยเด็กมักจะหลบหลีกผู้ปกครองที่เข้มงวด

แคลเดล และเลสเซอร์ (Kandel and Lesser. 1992 : 221 – 222) ศึกษาเรื่องการศึกษาของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพเศรษฐกิจและกลุ่มเพื่อน

3.3.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

3.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

3.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

นารี โนภระ (2536 : 9) กล่าวว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์กับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว อาจารย์ยังต้องมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2533 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์กับ

นักเรียนว่า ความสำเร็จในการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธ์ภาพที่ดีของอาจารย์กับนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากการข่มขู่ เด็กนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนเด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับอาจารย์ การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวว่า ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างอาจารย์กับนักเรียนว่า อาจารย์ควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าอาจารย์ของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในอาจารย์ของเขาด้วยความจริงใจ หากอาจารย์สามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรคบรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรักความผูกพัน เชื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 - 67) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่าผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป กังนั้การพบปะ ชักถาม นอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประติพันธ์ อุปรมัย (2527 - 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างอาจารย์กับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งอาจารย์และนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยอาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็มีแต่ความน่าสนใจน่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็มีผลช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2524 : 97) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อาจแปรผันไปตามบุคลิกภาพของอาจารย์ ประสบการณ์ที่อาจารย์มีอยู่ และลักษณะวิชาที่สอนและอื่น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26 - 27) ได้แบ่งบรรยากาศในชั้นเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยพฤติกรรมของอาจารย์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจากบรรยากาศกลุ่มนี้ สามารถจัดเป็นด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Involvement) หมายถึง การที่นักเรียนในห้องเรียนมีความตั้งใจ และแสดงความสนใจในกิจกรรมของชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ
2. ความผูกพันกันฉันท์มิตร (Affiliation) หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกและแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรต่อกันและกัน เช่น การรู้จักคุ้นเคยกันช่วยกันทำงาน มีความพอใจที่ได้ทำงานร่วมกัน
3. การสนับสนุนจากอาจารย์ (Teacher support) หมายถึง การแสดงออกของอาจารย์ที่แสดงความสนใจต่อนักเรียน ใ้วางใจนักเรียน สนใจในความคิดของนักเรียน
4. การเน้นงาน (Task orientation) หมายถึง การจัดกิจกรรมของชั้นมุ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางวิชาการ ไม่ออกนอกเรื่องที่กำลังเรียนกำลังสอน
5. การแข่งขัน (competition) หมายถึง การที่นักเรียนแข่งขันซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้คะแนนสูงหรือได้รับการยอมรับ

6. ระเบียบและการมีระบบงาน (Order and organization) หมายถึง การเน้น การประพฤติปฏิบัติในชั้นเรียนด้วยลักษณะที่เป็นระเบียบ กิจกรรมต่าง ๆ จัดไว้อย่างมีระบบ

จิรวัดณ์ นิจนตร (2536 : 76) นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่มีแบบแผนปฏิสัมพันธ์แบบ ประชาธิปไตย จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ มักจะเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน อาจารย์เป็นผู้ที่อิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนจะประสบความสำเร็จ ในการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่อาจารย์ได้กระทำต่อเด็ก ซึ่งได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 47 - 48) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อาจารย์และผู้เรียนและผู้สอนในแง่ของปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัว ให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกห้องเรียนจะสร้าง บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจาก นักเรียนบ้าง

2. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การได้วาที การรายงาน ผู้เรียนจะช่วยให้เกิดปฏิริยาตอบสนองระหว่างกัน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็น กันเองระหว่างผู้เรียน

3. ปฏิริยาระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่าง ขึ้นลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้ จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับความพึงพอใจ ผู้บริหารจะต้องจัดความพึง พอใจที่ดีในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความปลอดภัยจากกลิ่นควัน เสียงรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 3 - 7) ได้สรุปถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะ (Respect & person) คือ การยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างอาจารย์และศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้า บรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ใน บรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันรวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิผลบรรยากาศในชั้นเรียน

ที่ตอบสนองการปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหาความเป็นตัวเอง จะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น อาจารย์ และนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

3.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

3.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ และเลวิส (ซีรวัดมน์ นิจนตร. 2528 : 27- 28 ; อ้างอิงจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็นประชาธิปไตย อาจารย์สนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่าง ๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวลสามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบุคลิกภาพทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดอาจารย์เป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากอาจารย์ชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เฉื่อยชาในด้านการเรียน ก้าวร้าวและเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

เบ็ค (Beck. 1967 : 127 - 128) ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ โดยใช้แบบสอบถามนักเรียนเกรด 6 จำนวน 2,108 คน พบว่า อาจารย์ที่ดีในสายตานักเรียน คือ อาจารย์ที่ให้ความรักความเอาใจใส่มีท่าทางอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียน สามารถสื่อความเข้าใจได้อย่างชัดเจนกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถควบคุมนักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยและมีวิธีการสอนที่จูงใจให้นักเรียนอยากเรียน

ทิดแมน (Tiedman. 1942 : 657 - 664) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบอาจารย์แบบเผด็จการ มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และไม่ชอบอาจารย์ที่สอนแบบใช้อำนาจ

บุช (วิลลาต บุญทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงจาก Byth. 1942) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักเรียน พบว่าอาจารย์พยายามทำความรู้จักกับนักเรียนให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียนรู้จักส่งเสริมได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับนักเรียนจะไม่พอใจในตัวอาจารย์และนักเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สโตลส์ และคอริชีย์ (วิลลาต บุญทองขาว. 2527 : 16 -17 ; อ้างอิงจาก Stiles and dorsey. 1950) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนเป็นแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง นักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตน โดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนอาจารย์ไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควรเพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้น อาจารย์ใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจ หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น อาจารย์จะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน อาจารย์ยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะสติ ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูง ๆ และอาจารย์เป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย จึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนในอุดมคติพบว่า

สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น อาจารย์ต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

วิทที (Witty. 1947 : 648 - 662) ได้ทำการศึกษาถึงบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ดีโดยรวบรวมคุณลักษณะของอาจารย์ที่ไว้ดังนี้ คือ ให้ความร่วมมือดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความกรุณาและเอาใจใส่ต่อทุกคน มีความอดทน มีความรู้ในเรื่องทั่วไปดีมาก มีบุคลิกภาพและมารยาทดี มีความยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีอารมณ์ดี ทำสิ่งใดเสมอต้นเสมอปลาย สนใจปัญหาและความเดือดร้อนของนักเรียน ยกย่อง ให้อำนาจนักเรียน มีความสามารถในการสอนแต่ละวิชา

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับ

นักเรียน อาจารย์มีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม อาจารย์มีวิธีสอนที่ดี สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

3.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2533 : 45) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับอาจารย์แบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์แบบอัตตาธิปไตยนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย มีแนวโน้มภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์แบบอัตตาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย

วีเชียร ทองคุ้ม (2533 : 95) ได้ศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนพบว่า พฤติกรรมของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน กล่าวคืออาจารย์ที่ใช้คำพูดที่ไม่เป็นการข่มขู่หรือสั่ง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกทำในสิ่งที่ตนสนใจ จะทำให้นักเรียน มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มและแสดงพฤติกรรมที่จะแก้ปัญหามากขึ้น

3.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อัลแมน (เมตตา จินดารักษ์. 2525 : 48 อ้างอิงจาก Ulman. 1957) กล่าวว่า วัยรุ่นที่มีปัญหาสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนจะมีปัญหาด้านการเรียนและมีปัญหาทางด้านอารมณ์ตามมาด้วย

เคลแมน (Kelman. 1969 : 399 - 401) กล่าวว่า การที่นักศึกษาเข้ากลุ่มจะทำให้ นักศึกษาไม่รู้สึกโดดเดี่ยว รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้

เฟลด์แมน และนิวคอม (Feldman and Newcomb. 1967 : 325 - 330) กล่าวถึงความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้ นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น กลุ่มเพื่อนจะตอบสนองความสนใจของนักศึกษาที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านวิชาการ หรือมีความล้มเหลวทางวิชาการมาแล้ว กลุ่มเพื่อนจะช่วยฝึกการเข้าสังคมและการสร้างสัมพันธ์ภาพส่วนตัวมีผลทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ช่วยฝึกทักษะทางสังคม ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง

พะยอม ธัญรส (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่การช่วยเหลือ ฟังพาทซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2545 : 5) กล่าวว่า สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกริยาท่าทางอันประกอบด้วย ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของ อารมณ์ เอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้อำนาจ จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน ลักษณะของกลุ่มเพื่อน จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนนักเรียน ก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วย แต่พฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

3.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (สุรชัย โกสิยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงจาก Groulund. 1959) ศึกษาปัญหา ในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดวิด (David. 1971 : 5789 - A) พบว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจ และมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา ทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

เดอคอสเตอร์ (ชมนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 28 ; อ้างอิงจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษา สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มี ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อน และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทำให้มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ที่ดีกว่ากลุ่มเพื่อนที่มีบรรยากาศก้าวร้าวและมีความขัดแย้ง

3.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อม สถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า

นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไป ในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

บุปผา การิเวท (2527 : 91) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ปรากฏว่านักศึกษาอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และมีความมั่นใจในตนเองสูง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและกีฬา อันเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการศึกษา

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : 85) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยอาจารย์ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคม กลุ่มเพื่อนพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 826 คน แบ่งเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 303 คน เป็นนักเรียนชาย 126 คน เป็นนักเรียนหญิง 177 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 298 คน เป็นนักเรียนชาย 86 คน เป็นนักเรียนหญิง 212 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 226 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน เป็นนักเรียนหญิง 136 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 274 คนแบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 100 คน นักเรียนหญิง จำนวน 174 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับชั้นปี และเพศเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 101 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนจำนวน 100 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 75 คน
2. ผู้วิจัยจำแนกประชากรแต่ละระดับชั้นในข้อ 1.ตามเพศ ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 101 คน เป็นนักเรียนชาย 42 คน และนักเรียนหญิง 59 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน เป็นนักเรียนชาย 29 คน และนักเรียนหญิง 71 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 30 คน และนักเรียนหญิง 45 คน
3. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามานะ (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 3 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 101 คน เป็นนักเรียนชาย 42 คน และนักเรียนหญิง 59 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 98 คน เป็นนักเรียนชาย 28 คน และนักเรียนหญิง 70 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 30 คน และนักเรียนหญิง 45 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับเพศและชั้น

ระดับชั้น	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		รวมทั้งหมด	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่4	126	42	177	59	303	101
มัธยมศึกษาปีที่5	86	28	212	70	298	98
มัธยมศึกษาปีที่6	90	30	136	45	226	75
รวมทั้งหมด	302	100	525	174	827	274

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม การเผชิญปัญหาของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียน ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน

วิธีการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

- 1. เพศ () ชาย
- () หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา () มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4
 () มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5
 () มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบทดสอบบุคลิกภาพของเจเนกินส์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.2533 : 162 ; อ้างอิงจาก Strube and others.1987)

2.3 สร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้แนวคิดจากข้อ 2.1 และ 2.2 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ของลิเคอร์ท มี 5 ระดับคือ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนรู้สึกว่าจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
00	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (อัจฉรา วงษ์วัฒนามงคล.2533:32)

ผู้ที่ได้คะแนน 51-100	หมายถึง	บุคลิกภาพแบบ เอ
ผู้ที่ได้คะแนน 20-50	หมายถึง	บุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

ตัวอย่าง แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่นักเรียนเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ เพื่อนักเรียนจะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง
จริงมาก โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
0	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
0	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
0	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

1.	ด้านดี					
	1.1	ควบคุมตนเอง	รวมข้อ	1	ถึงข้อ	6
	1.2	เห็นใจผู้อื่น	รวมข้อ	7	ถึงข้อ	12
	1.3	รับผิดชอบ	รวมข้อ	13	ถึงข้อ	18
2.	ด้านเก่ง					
	2.1	มีแรงจูงใจ	รวมข้อ	19	ถึงข้อ	24
	2.2	ตัดสินใจและแก้ปัญหา	รวมข้อ	25	ถึงข้อ	30
	2.3	สัมพันธ์ภาพ	รวมข้อ	31	ถึงข้อ	36
3.	ด้านสุข					
	3.1	ภูมิใจตนเอง	รวมข้อ	37	ถึงข้อ	40
	3.2	พอใจชีวิต	รวมข้อ	41	ถึงข้อ	46
	3.3	สุขสงบทางใจ	รวมข้อ	47	ถึงข้อ	52

เกณฑ์การแปลความหมายความฉลาดทางอารมณ์

ด้านดี	หมายถึง	ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
ด้านเก่ง	หมายถึง	ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น
ด้านสุข	หมายถึง	ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

- 3.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- 3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของจรรยา เกษศรีสังข์.(2537:87-89)
- 3.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดจากข้อ 3.1 และ

3.2 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลีเคอร์ท มี 5 ระดับคือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนจะมีเพื่อนแบบไหน					
00	เมื่อนักเรียนมีปัญหา มักจะขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก

ข้อความที่มีความหมายทางลบ

	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- 3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของชมนุช บุญสิทธิ์(2541:105-108)
- 3.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดจากข้อ 3.1 และ

3.2 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลิเคอร์ท มี 5 ระดับคือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
00	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก

ข้อความที่มีความหมายทางลบ

	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- 4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนริศว์ ปรารมย์. (2539:56-58)
- 4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยใช้แนวคิดจากข้อ 4.1 และ 4.2 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ทมี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน อาจารย์รับฟังเหตุผลของนักเรียน					
00	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์ ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียน ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถาม ของเดวิด คัดด์ คทวนิช (2540 : 67 -68) นียดา พงษ์พาชำนาญ เวช (2535 : 83 – 85) และสุภาพรรณ โคตรจรัส (2531 : 304 - 310)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเผชิญปัญหาใช้แนวคิดจากข้อ 5.1 และ 5.2 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวอย่างแบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียน ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน

คำชี้แจง คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งคำตอบจะไม่มีผลเสียหายต่อนักเรียนแต่อย่างใด เพราะจะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เนื่องจากแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกหรือมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ฉะนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบคำถามตามความรู้สึกและสถานการณ์ที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว

ข้อ	ข้อความ	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าวนักเรียนจะทำอย่างไร
0	เมื่อมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งเดินมารีดไถ่เงินนักเรียนจะทำอย่างไร	ก. เดินหนี ข. ต่อรอง ขอผลัดไป ค. ไม่ให้

เกณฑ์การให้คะแนน

1. นักเรียนเลือกวิธีเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ได้ 3 คะแนน
2. นักเรียนเลือกวิธีเผชิญปัญหาแบบรอมชอมปัญหา ได้ 2 คะแนน
3. นักเรียนเลือกวิธีเผชิญปัญหาแบบหนีปัญหา ได้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของวิธีการเผชิญปัญหา (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

1. คะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00 หมายถึง การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา
2. คะแนนเฉลี่ย 1.01 - 2.00 หมายถึง การเผชิญปัญหาแบบรอมชอมปัญหา
3. คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.00 หมายถึง การเผชิญปัญหาแบบหนีปัญหา

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง อาจารย์ดร. พาสณา จุรัตน์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ข้อความและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t-test เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามดังนี้

2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.90 -5.01

2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.705 – 9.311

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.228 – 5.020

2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.212 -5.852

2.5 แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.90 -5.01

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของคอนบราค(Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ .2531 :132-133) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

3.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8918

3.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9333

3.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9384

3.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9470

3.5 แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9432

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนจำนวน 274 คน ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบข้อมูลครบทุกคำถามปรากฏว่านักเรียนตอบได้สมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ตามตัวแปรที่จำแนกตามเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ t -test

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ตามตัวแปรที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance or ANOVA) และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25%กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน ตามตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้ t - test

2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน ตามตัวแปรที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ โดยใช้ F - test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - test
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Mean Square)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
2. จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามการเผชิญปัญหา
3. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และการเผชิญปัญหา
4. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	82	37.40
	หญิง	137	62.60
	รวม	219	100.00
2. ระดับชั้น	4	91	41.60
	5	73	33.30
	6	55	25.10
	รวม	219	100.00
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	67	30.60
	ปานกลาง	90	41.10
	ต่ำ	62	28.30
	รวม	219	100.00
4. บุคลิกภาพ	A	108	49.30
	B	111	50.70
	รวม	219	100.00
5. ความฉลาดทางอารมณ์	เหมาะสม	129	58.90
	ไม่เหมาะสม	90	41.10
	รวม	219	100.00

ตาราง 2 ต่อ

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	ดี	115	52.50
	พอใช้	98	44.70
	ไม่ดี	6	2.70
	รวม	219	100.00
7. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	ดี	148	67.60
	พอใช้	71	32.40
	ไม่ดี	-	-
	รวม	219	100.00
8. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์	ดี	92	42.00
	พอใช้	122	55.70
	ไม่ดี	5	2.30
	รวม	219	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามเพศเป็นนักเรียนชาย 62 คิดเป็นร้อยละ 37.4 เป็นนักเรียน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 เมื่อจำแนกตามระดับชั้นพบว่า เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 เมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง จำนวนมากที่สุด 90 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 และ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 เมื่อจำแนกตามบุคลิกภาพ พบว่า นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบ B มากที่สุดจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และนักเรียนมีบุคลิกภาพแบบ A จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 เมื่อจำแนกตามความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 และนักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสม จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 เมื่อจำแนกสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี มากที่สุดจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมา นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองพอใช้ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 และ นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 เมื่อจำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน พบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี มากที่สุดจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 และ นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนพอใช้ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 เมื่อจำแนก สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์พบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์พอใช้ มากที่สุดจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมา นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 42 และนักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ไม่ดี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

2. จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามการเผชิญปัญหา ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเผชิญปัญหา	รวมขอม	82	37.40
	สู้ปัญหา	137	62.60
	หนีปัญหา	-	-
- รวม		219	100.00

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามการเผชิญปัญหานักเรียนเลือกเผชิญปัญหาแบบรวมขอม จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 เลือกเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60

3. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และการเผชิญปัญหา ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และการเผชิญปัญหา

ตัวแปร	\bar{X}	S	การแปลความหมาย
1. ความฉลาดทางอารมณ์	3.07	.34	เหมาะสม
2. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.71	.64	ดี
3. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	4.01	.63	ดี
4. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์	3.49	.61	พอใช้
5. การเผชิญปัญหา	2.31	.26	สู้ปัญหา

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 3.07$) มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองในระดับดี ($\bar{X} = 3.71$) มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในระดับดี ($\bar{X} = 4.01$) มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.49$) และมีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ($\bar{X} = 2.31$)

4. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 5 – 14

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตาม เพศ

เพศ	N	การเผชิญปัญหา		
		\bar{X}	S	t
เพศหญิง	137	2.86	.34	.401
เพศชาย	82	2.84	.36	

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตาม บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ	N	การเผชิญปัญหา		t
		\bar{X}	S	
บุคลิกภาพแบบเอ	108	2.86	.34	.297
บุคลิกภาพแบบบี	111	2.84	.36	

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาต่างกัน อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตาม ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์	N	การเผชิญปัญหา		t
		\bar{X}	S	
เหมาะสม	129	2.89	.31	1.810
ไม่เหมาะสม	90	2.80	.40	

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาต่างกัน อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	การเผชิญปัญหา			
	N	\bar{X}	S	t
ดี	148	2.89	.30	2.433*
พอใช้	71	2.76	.42	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัน มีการเผชิญปัญหาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำแนกตามระดับชั้น

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.674	.337	5.111**
ภายในกลุ่ม	216	14.181	.066	
รวม	218	14.855		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการเผชิญปัญหาพฤติกรรมเกเรของเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน
จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	\bar{X}	ม.6	ม.5	ม.4
ม.4	1.95	-	.0758	.1377*
ม.5	2.32		-	.0619
ม.6	2.38			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การเผชิญปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.751	.376	5.726**
ภายในกลุ่ม	216	14.104	.066	
รวม	218	14.855		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการเผชิญ
ปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{X}	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สูง	2.24	-	.0889	.1527*
ปานกลาง	2.30		-	.0638
ต่ำ	2.39			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อน จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.658	.329	2.665
ภายในกลุ่ม	216	26.666	.123	
รวม	218	27.324		

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกัน มีการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.556	.278	2.243
ภายในกลุ่ม	216	26.768	.124	
รวม	218	27.324		

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้อาจารย์ต่างกัน มีการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเกเรของเพื่อนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
8. นักเรียนที่สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 826 คน แบ่งเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 303 คน เป็นนักเรียนชาย 126 คน เป็นนักเรียนหญิง 177 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 298 คน เป็นนักเรียนชาย 86 คน เป็นนักเรียนหญิง 212 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 226 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน เป็นนักเรียนหญิง 136 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2547 จำนวน 274 คนแบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 100 คน นักเรียนหญิง จำนวน 174 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1970 : 80 - 81) โดยใช้ระดับระดับชั้น และเพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่	1	แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่	2	แบบทดสอบบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8918
ตอนที่	3	แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 52 ข้อ
ตอนที่	4	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9333
ตอนที่	5	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9384
ตอนที่	6	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น.9470
ตอนที่	7	แบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียน ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9432

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนจำนวน 274 คน ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบข้อมูลครบทุกคำถามปรากฏว่านักเรียนตอบได้สมบูรณ์ทุกข้อ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความแตกต่างการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ตามตัวแปรที่จำแนกตามเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้ t - test

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม ตามตัวแปรที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance or ANOVA) และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญได้ดังนี้

1. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกันพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีเพศต่างกันใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การเผชิญปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันใช้การเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

8. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 การศึกษครั้งนี้พบว่า การเผชิญปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเลือกใช้การสู้ปัญหามากที่สุด รองลงมาเลือกใช้การเผชิญปัญหาแบบรอมชอมเหมือนกันทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมปัจจุบันพัฒนามากขึ้น ทั้งชายและหญิงได้พบเห็นสิ่งใหม่ๆ เหมือนกันและต้องเผชิญปัญหาต่างๆ รอบตัวคล้ายๆ กัน และเพศหญิงกล้าคิด กล้าตัดสินใจในการเผชิญปัญหามากขึ้น จึงเลือกการเผชิญปัญหาไม่ต่างกัน ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศร์ ปรารมภ์ (2539:78) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรเพศ มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า เพศชายมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่นในระดับปกติมากกว่าเพศหญิงและเพศชายมีลักษณะการเผชิญปัญหาแบบโจมตีผู้อื่น ในระดับที่มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากกว่าเพศหญิงและจากงานวิจัยของ จรรยา วัฒนโสภณ(2536 :98) ได้นำแบบประเมินลักษณะการเผชิญปัญหา 6 แบบ ของบอยด์และ

จอห์นสัน มาศึกษาพบว่าโดยทั่วไปเด็กชายมักใช้วิธีการปรับตัวโดยการลงโทษหรือทำร้ายตนเอง เมื่อมีความโกรธหรือความคับข้องใจเกิดขึ้นมากกว่าเด็กหญิง

2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 จากการศึกษาครั้งนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหามากที่สุด ซึ่งต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เลือกการเผชิญปัญหาแบบยอมขอมมากที่สุด ทั้งนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่งเปลี่ยนชั้นมาจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาเป็นตอนปลายและมาจากหลากหลายห้องเรียนและส่วนหนึ่งมาจากต่างโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนต่างกัน นักเรียนแต่ละคนที่เพิ่งได้มาเรียนร่วมกัน ยังอยู่ในช่วงปรับตัว จึงทำให้การตัดสินใจในการเลือกเผชิญปัญหาแตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา เกษศรีสังข์ (2537) ที่ศึกษาเรื่องวิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีระดับชั้นต่างกันใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการวิจัยของ อุษา เชาวลิต (2540) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีวิชัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลระดับชั้นที่ 4 มีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลระดับชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นต่างกัน มีวิธีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหาแตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักมีความเกียจคร้าน ควบคุมตนเองไม่ได้ วิตกกังวลสูงซึ่งทำให้เด็กเลือกเผชิญปัญหาแบบยอมขอม โดยเลือกใช้วิธีให้เพื่อนช่วย ต่างกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองได้ดีกว่า จึงเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา โดยใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง อาจเนื่องมาจากความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการปรับตัวทางอารมณ์เข้ากับสิ่งต่างๆ ได้ดี ซึ่งอาจเป็นเพราะคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลทางสังคม เช่น ยอมรับ ความไว้วางใจจากเพื่อน อาจารย์ และผู้ปกครอง จึงทำให้เด็กคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และดังที่กิลล์ (Guill.1962:159) กล่าวว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการปรับตัวได้ดีกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักเรียนที่เรียนดียังมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความกังวลใจได้ดี ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา เกษศรีสังข์(2537: 112) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาการเรียนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้วิธีในการเผชิญปัญหา

แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบ สู้ปัญหา แตกต่าง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำซึ่งใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบรวมยอม

4. นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 การศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีเลือกเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหามากที่สุด รองลงมาเลือกการเผชิญปัญหาแบบรวมยอมทั้งนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ทั้งนี้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหานั้นมีหลายวิธี นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ชอบทำอะไรด้วยความรวดเร็ว ชอบแข่งขันและก้าวร้าวชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่อสู้ จะเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาโดยเลือกใช้บอกกลับทันทีว่าไม่ชอบไม่ทำ แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี จะมีลักษณะเฉื่อยชา ชอบความเรียบง่าย ไม่ชอบทำงานในเวลารีบร้อน อดทนและรอคอยได้ จึงเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาโดยใช้วิธีฟ้องอาจารย์ ทั้งนี้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีเลือกการเผชิญปัญหา กับพฤติกรรมเกรงของเพื่อนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุษา เชาวลิต(2540:129)ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจาก ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman.1974:198) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ โดยพื้นฐานแล้วเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพคล่องแคล่วว่องไวกระตือรือร้น มีความมานะพยายามในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบแข่งขัน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล จึงใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี โดยทั่วไปจะมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน ไม่ก้าวร้าว ชอบการพักผ่อน และดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆในการทำงาน จึงใช้วิธีการเผชิญปัญหาต่างจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ

5. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 5 จากการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสมและไม่เหมาะสมเลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหามากที่สุดเหมือนกัน ทั้งนี้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหานั้นมีหลายวิธี เช่น ฟ้องอาจารย์ ได้เถียงกลับทันทีว่าไม่ทำ ไม่ชอบ แก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์เหมาะสม จะมีความสามารถในการตอบสนองอารมณ์ รับรู้อารมณ์ตนเองและจัดการไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมได้จึงเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่วนนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เหมาะสมมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้น้อยกว่าเลือกใช้วิธีการฟ้องอาจารย์ สอดคล้องกับบาร์ออน (Bar – on. 1997:105) ที่ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นชุดของขีดความสามารถ สมรรถนะ และทักษะทางจิตวิทยา ที่ส่งผลต่อความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับข้อเรียกร้อง

และแรงกดดันต่างๆ ที่มาจากสภาวะแวดล้อม ที่มีต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีและการประสบความสำเร็จในชีวิต และสอดคล้องกับวีระวัฒน์ (2542:81) ศึกษาพบว่า การตระหนักรู้ถึงภาวะอารมณ์ของผู้อื่น การรู้จักอารมณ์ตนเองและการมีแรงจูงใจที่ต้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การปรึกษาหารือกับเพื่อนและอาจารย์เมื่อเวลามีปัญหา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทักษะทางความฉลาดทางอารมณ์

6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 จากการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองต่างกันเลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหามากที่สุดเหมือนกัน อาจเนื่องมาจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเพื่อนจะเข้ามามีอิทธิพลมากกว่าผู้ปกครอง เมื่อมีปัญหาเพื่อนจะเป็นที่ปรึกษา จึงไม่พบความแตกต่างการเผชิญปัญหาของนักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับเบียร์ค (Picrce.1989:157) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่างกัน จะมีลักษณะการแก้ปัญหาแตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับมูสและมูส(Moos and Moos.1968:118) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในครอบครัวและการเผชิญปัญหา มีความสัมพันธ์กัน เช่นบุคคลที่มีบุคลิกภาพก้าวร้าว มีความขัดแย้งในใจ มักจะมาจากครอบครัวมีปฏิเสศ หรือไม่ยอมรับบุตรธิดาที่เป็นสมาชิกของครอบครัว นั้นมีวิธีการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม เช่นมักจะแสดงอารมณ์โกรธ สู้โดยไม่มีเหตุผล หรือบางครั้งอาจใช้วิธีหลีกเลี่ยงในการเผชิญปัญหา ส่วนครอบครัวที่เอื้ออาทรให้ความอบอุ่น ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลบุตร สมาชิกของครอบครัวนั้นก็มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความสามารถในการตัดสินใจซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบสู้โดยคำนึงถึงเหตุผลประกอบ

7. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีมีการเผชิญปัญหาแบบรอมชอมโดยเลือกใช้วิธีให้เพื่อนช่วย เนื่องจากนักเรียนวัยรุ่นจะเรียนรู้ปรึกษาหารือและเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้อง นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วยในกลุ่มเพื่อนจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนพอให้มีการเผชิญปัญหาแบบรอมสู้ปัญหาโดยเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน นี้สอดคล้องกับ ไวส์แมน(Weisman.1978:264-267) ที่กล่าวว่า การใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบใดนั้นจะสัมพันธ์กับภาวะจิตใจของผู้คน ได้แก่ ความขัดแย้ง ความว่าเหว ความรู้สึกไม่มั่นคงและความกลัว เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โฟล์คแมน และลาซาร์ส(Folkman

and Lazarus.1984:74) ที่ศึกษาพบว่า บุคคลจะเลือกแสดงวิธีเผชิญปัญหาตามสภาพปัญหาและสภาพจิตใจของผู้เลือกขณะนั้น

8. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 8 จากการศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ต่างกันเลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหามากที่สุดเหมือนกัน แต่เลือกใช้วิธีต่างกันทั้งนี้ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดี อาจารย์มีความเป็นกันเอง นักเรียนให้ความไว้วางใจ จะเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาด้วยวิธีฟ้องอาจารย์ ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ไม่ดี จะเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาด้วยวิธีโต้ตอบกลับว่าไม่ทำไม่ชอบ การศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากงานของวิเชียร ทองคุ้ม (2533 :81) ได้ศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน กล่าวคืออาจารย์ที่ใช้คำพูดที่ไม่เป็นการข่มขู่หรือสั่ง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกทำในสิ่งที่ตนสนใจ จะทำให้นักเรียน มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มและแสดงพฤติกรรมที่จะแก้ปัญหามากขึ้นและไม่สอดคล้องกับยี่ (Yee.1971:201) ที่ได้ศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่อาจารย์แสดงความโกรธและเกลียดชังนักเรียน ทำให้นักเรียนเป็นคนเฉยเมย ถอยหนีต่อการแก้ปัญหาและเป็นปฏิปักษ์ต่อคนรอบข้าง ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษา นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เลือกการเผชิญปัญหาแบบยอมยอม ซึ่งนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน ทำให้การเผชิญปัญหาแตกต่างกัน ควรทำความเข้าใจและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความแตกต่างของระดับชั้นการศึกษาและการเผชิญปัญหาของนักเรียน

2. จากผลการศึกษา นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี เลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาซึ่งนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนพอใช้เลือกการเผชิญปัญหาแบบยอมยอม แสดงว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีผลต่อการเลือกเผชิญปัญหา ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เช่น การจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน การให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

3. พัฒนาและปลูกฝังให้นักเรียนใช้ความคิดและแนวทางในการเผชิญปัญหาให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนให้มากที่สุด

4.ส่งเสริมให้ความรู้และจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยเน้นเรื่องการเผชิญปัญหาและการเลือกใช้การเผชิญปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้นำไปเป็นแนวทางและรู้จักเลือกใช้การเผชิญได้ถูกต้องตามสถานการณ์ เช่น จัดสถานการณ์สมมติให้นักเรียนได้ลองปฏิบัติว่าสถานการณ์แบบใดที่ควรจะใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา รอมยอมหรือถอยหนี

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่น่าจะมีผลต่อการเผชิญปัญหา เช่น การอบรมเลี้ยงดู บรรยากาศในโรงเรียน นักเรียนที่อยู่หอพักของโรงเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เท่านั้น ควรจะมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 3

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรพินธุ์ วัฒนสุข.(2542). ปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คมคาย อนุจันทร์.(2538). การเปรียบเทียบการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา เกษศรีสังข์.(2537).วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ สุตะบุตร.(2527). การพยาบาลพื้นฐาน. นนทบุรี : วิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา.
- ชมนุช บุญสิทธิ์.(2541).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิราวุฒวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ชมนุช พงษ์ศิริ.(2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชิววัฒน์ นิเจนตร. (2528).การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมฝึกหัดครู.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์.(2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ.กรุงเทพมหานคร:สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เดโช สนวนานนท์.(2512).จิตวิทยาในชีวิต.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์
- เต็มศักดิ์ คทวนิช.(2540)..ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกรุงเทพ.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข.(2542).ความเครียดฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา.กรุงเทพฯ :การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล.(2527).หลักการบริหารการศึกษา.กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ.(2539).ผลการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นริศวี ปรารมย์. (2539).ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นารี โนภระ. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นียดา พงษ์พาชำนาญเวช. (2535).ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา พงศ์วิรัตน์. (2520).การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิโลบล กฤษณพันธ์.(2532).วิธีการเผชิญปัญหาและภาวะอารมณ์ทุกขโศกในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีรักษา.วิทยานิพนธ์ วท.ม.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร
- บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อนโรงเรียนวัดราชสิทธิารามสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรมัย.(2527).การแนะแนวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.กรุงเทพฯ:ม.ป.พ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530).สุขภาพจิตเบื้องต้น.กรุงเทพฯ:บัณฑิตการพิมพ์.
- ผ่องศรี ศรีมรกต. (2526).วิธีเผชิญปัญหาและการปรับตัวด้านจิตใจผู้ป่วยอุบัติเหตุที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- ผดุง อารยะวิญญู. (2528). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม.กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน.(2532).การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา.(2533).เจตคติและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมือง จังหวัดปัตตานี. สงขลา : สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531).วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- พวงสร้อย วรกุล.(2522).การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม ธัญรส.(2540).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- เพชรสุดา เพชรใส. (2525). การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช.(2523).การวัดผลการศึกษา.กรุงเทพฯ:สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาริษา นาคทับที. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรินทร์ แก้วลา.(2531).สภาพแวดล้อม สังคม กลุ่มเพื่อน ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู นครปฐม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วิลาศ บุญทองขาว.(2527).บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนครูและผู้บริหารเขตการศึกษา 4.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- วิเชียร ทองนุช .(2531).เปรียบเทียบการให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์.(2521). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย.(2542).เขาวนอารมณ์:ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต.กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.

- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางวินัย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สดใส นิยมจันทร์.(2542).การศึกษาปัญหาด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคมและวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ วัจนะสาธิตากุล.(2524).สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศน์ีย์ , ม.ร.ว. (2530). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2524).ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) ก กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมโชค พูลนวม.(2533).รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมกับคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ : วิชาการศึกษาศาสตร์
- สมัญญา เสียงใส. (2521).ความวิตกกังวลและวิถีลดความวิตกกังวลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สัมพันธ์ แก้วพูลศรี . (2534) . การเปรียบเทียบใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สืบศักดิ์ สาธวร. (2521).การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2545). จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม.(2518).หลักการศึกษจิตวิทยาและหลักการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา

- สุพล ชัดเชื้อ.(2535).*การเปรียบเทียบการควบคุมตนเองและการปรับสัใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- สุภรภัค พักคมาคม. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อนุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2531). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ครุศาสตร์มหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร*
- สุศักดิ์ อัครอารีสุข. (2544). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการปฏิบัติงาน และวิธีเผชิญปัญหาในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.(2545). *ปัญหาปฏิรูปการศึกษาแนวทางการปฏิบัติ.กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด*
- สุชา เชาวลิต. (2540).*ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนิสิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- อัจฉรา วงษ์วัฒนามงคล. (2533).*ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- อัจฉรา สุชาภรณ์. (2530).*การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(วิจัยพฤติกรรมศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- อัมพร โอตระกุล.(2527,มีนาคม-เมษายน). *พฤติกรรมก้าวร้าว.วารสารสุขศึกษา. 7 : 63-69.*
- Allport, Gordon W.,(1967).*Pattern and Growth in Personality.* New York : Holt,Rinehart & Winner:54-56
- Berkowitz , L. (1964). *Advance in Experimental Social Psychology.* New York : London Vol'1.
- Coleman, Jamees C. (1981). *Abnormal Psychology and Modren Life.* Bonbaby D.B. : Taraporevala.
- Feshbach, S (1976). *The Catharsis Hypothesis and Some Consequences of Interaction with*

- Aggressive and Neutral Play Objects*. Journal of Personality and Social Psychology. 390-394.
- Folkman, S. and R.S. Lazarus (1980). "An Analysis of Coping in a Middle Ages Community Sample" *Journal of Health and Social Behavior* :219 - 239
- Gass, K.A. (1987). " *Copying Strategies of Widows*" Journal of Gerontological Nursing .(13) : 29-33
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York :133 - 135
- Grossen, G.G and H.A. Bush. (1979). " *Adaptation : A Feedback Process*" Advances in Nursing Science (1) : 51-56
- Hurlock, Elizabeth B. (1964). *Development Psychology*. New York : McGraw-Hill Book Company
- Lazarus, R.S. *Patterns of adjustment and Human Effectiveness*. New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 680p.
- McNett, S.C. (1987). " *Social Support, Threat, and Coping Responses and Effectiveness in the Functionally Disabled*" Nursing Research. (36) : 98-103
- Moos, R.H. and A .G. Billing. " *Conceptualizing and Measuring Coping Resources and Process* " in Handbook of Stress : Theoretical and Clinical Aspects: 212 - 230
- O' leary, D.K. and others. (1969). " *A Token Reinforcement program in a public School : A Replication and Systematic Analysis,*" Journal of Applied Behavior Analysis. 2:3-31.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. Tokyo : Harper International Edition
- Yee, Albert H. (1971). *Social Interaction in Educational Settings*. New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษก
วิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วย 7 ตอน

ตอนที่	1	แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่	2	แบบทดสอบบุคลิกภาพ
ตอนที่	3	แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
ตอนที่	4	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
ตอนที่	5	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
ตอนที่	6	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
ตอนที่	7	แบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียน ต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่อพฤติกรรม
เกเรของเพื่อน นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มี
ข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อของ
นักเรียน คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โปรด
ตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวณัฐธิดา แดงวงศ์
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง ให้ตรงกับ ความเป็นจริง

1. เพศ () เพศชาย
() เพศหญิง
2. ระดับชั้นที่ศึกษา () ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4
() ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5
() ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนเพียงครั้งเดียว
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุดจนแทบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	เมื่อนักเรียนมีนัดนักเรียนชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2.	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่นักเรียนไม่สามารถทำในสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
3.	นักเรียนคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
4.	นักเรียนรู้สึกว่า เป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
5.	นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					
6.	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
7.	นักเรียนรู้สึกที่ตัวนักเรียนต้องทำสิ่งต่างๆอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
8.	นักเรียนคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจนักเรียน					
9.	นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนอยากทำกิจกรรมให้เสร็จโดยเร็วเท่าที่ทำได้					
10.	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่นที่ธนาคาร ที่ทำการ ไปรษณีย์ เป็นต้น					
11.	นักเรียนไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงาน ของนักเรียน					
12.	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ที่ต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่าง ขอไปที					
13.	เพื่อนๆส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนที่จริงจังกับการ ทำงาน					
14.	นักเรียนเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่น พูดเพื่อเจอ					
15.	ถ้านักเรียนต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักรบนักเรียนจะรู้สึกทน ไม่ได้					
16.	นักเรียนชอบทำงานที่นักเรียนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนเวลา					
17.	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระนักเรียนจะรู้สึกเบื่อ และหาทางเลี่ยงออกมา					
18.	นักเรียนเป็นคนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
19.	เมื่อนักเรียนต้องทำสิ่งต่างๆ ซ้ำซากนักเรียนรู้สึกหงุดหงิด					
20.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยชน์ที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะ

ต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่นักเรียนเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตัว

นักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ ไม่จริง จริงบ้างบางครั้ง ก่อนข้างจริง จริงมาก โปรดใส่เครื่องหมายถูกในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ก่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
3.	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
4.	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
5.	ฉันมักมีปฏิกิริยาได้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย					
6.	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					
รวม						
7.	ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง					
8.	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
9.	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
10.	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน					
11.	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป					
12.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
รวม						
13.	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
14.	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
15.	เมื่อทำผิดฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้					
16.	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริง มาก	คะแนน
17.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้างฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
18.	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					
รวม						
19.	ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร					
20.	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
21.	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
22.	ฉันรู้สึกมีคุณค่า เมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ					
23.	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรค ความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้					
24.	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ					
รวม						
25.	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
26.	บ่อยครั้งที่ฉัน ไม่รู้ว่าอะไรทำให้ฉัน ไม่มีความสุข					
27.	ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
28.	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่า จะทำอะไรก่อนหลัง					
29.	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้า หรือคนที่ไม่คุ้นเคย					
30.	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					
รวม						
31.	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					
32.	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
33.	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้					
34.	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการ โดยไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
35.	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ					
36.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้					

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริง มาก	คะแนน
37.	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น					
38.	ฉันทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
39.	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด					
40.	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
รวม						
41.	แม้สถานการณ์จะเลวร้ายฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น					
42.	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
43.	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้					
44.	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน					
45.	ฉันรู้สึกไม่พอใจ ที่ผู้อื่น ได้รับสิ่งดีดีมากกว่าฉัน					
46.	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่					
รวม						
47.	ฉันไม่รู้ว่าทำอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
48.	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ					
49.	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้					
50.	ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่					
51.	ฉันไม่สามารถทำใจให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ					
52.	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆน้อยๆที่เกิดขึ้นเสมอ					
รวม						

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของใดช่องหนึ่ง
ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u>					
1.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจะคุยกับนักเรียนเสมอ					
2.	ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่านักเรียนรักและห่วงใยนักเรียน					
3.	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนมีปัญหา					
4.	เมื่อนักเรียนทำความผิด ผู้ปกครองมักย้อนพูดถึงความผิดพลาด ครั้งก่อน					
5.	ผู้ปกครองให้กำลังใจนักเรียนเมื่อนักเรียนท้อแท้ผิดหวัง					
6.	เมื่อผู้ปกครองอารมณ์เสียนักเรียนมักพาลกับนักเรียน					
7.	ผู้ปกครองมักตำหนินักเรียนมากกว่าชมเชย					
8.	ผู้ปกครองไม่ใส่ใจนักเรียนที่จะดูแลรักษาตัวเองได้					
9.	ผู้ปกครองมักให้โอกาสนักเรียนอธิบายหรือชี้แจงก่อนจะดู หรือลงโทษ					
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u>					
10.	นักเรียนไม่สร้างความเดือดร้อนใจให้ผู้ปกครอง					
11.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา มักจะขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง					
12.	นักเรียนไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองคอยตักเตือน					
13.	นักเรียนไม่ใส่ใจกับคำแนะนำของผู้ปกครอง					
14.	นักเรียนมักมีเรื่องขัดแย้งกับผู้ปกครอง					
15.	นักเรียนเล่าเรื่องราวต่างๆของเพื่อนและกิจกรรมในแต่ละวัน ให้ผู้ปกครองฟังบ่อยๆ					
16.	นักเรียนมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้ปกครอง					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม					
2.	นักเรียนมักมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน					
3.	นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าเพื่อนที่สามารถช่วยปรับทุกข์ได้					
4.	เพื่อนคอยแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาแก่นักเรียน					
5.	นักเรียนไม่ใส่ใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา					
6.	เพื่อนมีความจริงใจกับนักเรียน					
7.	นักเรียนกับเพื่อนๆ มีความห่วงใยใกล้ชิดกัน					
8.	นักเรียนไม่พอใจถ้าเพื่อนสอบถามเรื่องส่วนตัวของนักเรียน					
9.	เพื่อนในโรงเรียนไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือเท่าที่ควร					
10.	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนในกันและกัน					
11.	นักเรียนและเพื่อนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยดีและมีความสุข					
12.	นักเรียนมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนและเรื่องส่วนตัว					
13.	นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและทำตัวสบายเมื่ออยู่กับเพื่อน					
14.	นักเรียนรู้สึกโดดเดี่ยวในการเข้ากลุ่มสนทนากับเพื่อน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่

ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนจริงบ้างไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน					
1.	อาจารย์ให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนในชั้นเรียน					
2.	อาจารย์เข้าใจปัญหาส่วนตัวของนักเรียน					
3.	อาจารย์ให้ความสนใจเฉพาะนักเรียนที่ประจบ					
4.	อาจารย์แสดงความเป็นห่วงเมื่อนักเรียนหายไป					
5.	อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
6.	อาจารย์สามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้อบอุ่น					
7.	อาจารย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
8.	อาจารย์ลงโทษเกินกว่าเหตุเมื่อนักเรียนทำผิด					
9.	อาจารย์จะลงโทษทันทีเมื่อนักเรียนกระทำผิดโดยไม่ฟังคำชี้แจงใดๆ					
10.	อาจารย์ไม่มีเวลาให้กับนักเรียน					
11.	อาจารย์ให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนเสมอ					
	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์					
12.	นักเรียนรักและเคารพอาจารย์เสมอ					
13.	นักเรียนไม่สนใจคำแนะนำต่างๆของอาจารย์					
14.	นักเรียนจะแสดงความไม่พอใจเมื่อถูกอาจารย์ตำหนิ					
15.	นักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์เป็นอย่างดีเมื่อมีปัญหา					
16.	นักเรียนชอบตั้งสมญานามให้อาจารย์ในโรงเรียน					
17.	นักเรียนยินดีช่วยเหลืองานของอาจารย์					
18.	นักเรียนสนิทสนมกับอาจารย์ที่ปรึกษา					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเผชิญปัญหาของนักเรียนต่อพฤติกรรมเกเรของเพื่อน

คำชี้แจง คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหาวางไร ซึ่งคำตอบจะไม่มีผลเสียหายต่อนักเรียนแต่อย่างใด เพราะจะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เนื่องจากแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกหรือวิธีแก้ปัญหาคู่กันแตกต่างกัน ฉะนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบคำถามตามความรู้สึกและสถานการณ์ที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ทับตัวอักษรที่นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียว

ข้อ	ข้อความ	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
1	เมื่อมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งเดินมารีดไถเงินนักเรียน จะอย่างไร	ก. เดินหนี ข. ต่อรอง ขอผลัดไปก่อน ค. ไม่ให้
2.	เมื่อเพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่งชอบพูดประชดประชัน พูดให้ร้ายนักเรียนกับเพื่อนคนอื่น นักเรียนจะอย่างไร	ก. พยายามเข้าไปพูดคุย ถามปรับความเข้าใจกับเพื่อนกลุ่มนั้น ข. พูดโต้ตอบทันทีว่าตัวเองไม่ได้เป็นเช่นนั้น ค. เมื่ออยู่ในเหตุการณ์ก็เดินหนีไปจากจุดนั้น
3.	เมื่อมีเพื่อนมาหาเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียน เสมอ นักเรียนจะอย่างไร	ก. ฟ้องอาจารย์ให้อาจารย์ว่ากล่าวตักเตือน ข. เมื่อมีการทะเลาะกัน พยายามประนีประนอม ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ค. วิ่งหนีทันทีที่เจอหน้าเพื่อนคนนี้
4.	ขณะที่นักเรียนเดินผ่านเพื่อนแล้วเพื่อนใช้มือทุบตีนักเรียนนักเรียนจะอย่างไร	ก. หันไปบอกว่าย่ำทำอีก ข. วิ่งหนีไปให้เร็วที่สุดเพราะอาจโดนแกล้งอีก ค. ต่อไปจะไม่เดินคนเดียวอีก จะไปไหนมาไหนกับเพื่อนๆตลอดเวลา
5.	เพื่อนที่นั่งด้านข้างนักเรียน ชอบแกล้งนักเรียน ในเวลาเรียนเสมอ นักเรียนจะอย่างไร	ก. บอกเพื่อนให้หยุดแกล้งและตั้งใจเรียน ข. ย้ายที่นั่งให้ไกลๆจากเพื่อนคนนั้น ค. รอหลังเลิกเรียนแล้วไปบอกอาจารย์
6.	เพื่อน โทษว่านักเรียนมีส่วนร่วมในการกระทำผิดเพราะต้องการให้นักเรียนถูกลงโทษด้วย แต่นักเรียน ไม่ได้ผิด นักเรียนจะอย่างไร	ก. ขอให้เพื่อนคนอื่นเป็นพยานว่าตนไม่ได้ทำผิด ข. ไม่ยอมรับผิดแน่ๆเพราะตนเองไม่ได้ทำ ค. ไม่ทำอะไรเลย คงยากที่จะให้คนอื่นเชื่อตาม ต่อไปก็อยู่ห่างๆเพื่อนกลุ่มนี้ไว้

ข้อ	ข้อความ	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
7.	เพื่อนไม่ยอมคืนเครื่องเขียนที่นักเรียนซื้อใหม่ แต่นำไปทำลายให้เสียหาย นักเรียนจะอย่างไร	ก. ไปปรึกษาอาจารย์ก่อนว่าควรทำอย่างไร ข. บอกให้เพื่อนชดใช้ให้ ค. ไปซื้อใหม่ แล้วเก็บไม่ให้เพื่อนเห็น
8.	เพื่อนข่มขู่ให้นักเรียนทำการบ้านให้ทุกวัน นักเรียนจะอย่างไร	ก. พยายามหลบหน้าเพื่อนจะได้ไม่ต้องทำ ข. หาเหตุผลเลี่ยงเป็นครั้งๆ ไป ค. ปฏิเสธไม่ทำให้เพราะก็ต้องทำการบ้านของตนเองเหมือนกัน
9.	เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มกับเพื่อนที่ชอบแกล้งนักเรียนเป็นประจำ นักเรียนจะอย่างไร	ก. ยอมให้เพื่อนทำงานร่วมกับเพื่อนๆ แต่ต้องมีเงื่อนไขคือห้ามแกล้งตนเองอีก ข. ยอมรับร่วมกลุ่มด้วยแต่ไม่มาช่วยทำงานกลุ่ม พยายามเจอกันให้น้อยที่สุด ค. ปฏิเสธที่จะทำงานกลุ่มด้วยทันที
10.	เพื่อนดึงกลุ่มคอยแซวนักเรียนระหว่างทางเดินไปโรงอาหาร นักเรียนจะอย่างไร	ก. ยอมเดินอ้อมไปทางอื่น ข. เดินไปพร้อมเพื่อนกลุ่มใหญ่จะได้ไม่โดนแซว ค. เดินไปทางเดิมถ้าโดนแซวก็ถือว่ากลับทันที
11.	เพื่อนบางคนไม่ชอบนักเรียน มักหาเรื่องว่ากล่าวนักเรียนอย่างไม่มีเหตุผล นักเรียนจะอย่างไร	ก. ทำเป็นไม่ได้ยินเพื่อนพูดแล้วเดินหนีไป ข. ได้ตอบทันทีเมื่อได้ยินเพื่อนว่าตนเองอย่างไม่มีเหตุผล ค. ระบายความอัดอั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาฟัง
12.	เพื่อนขโมยกระเป๋าเงินนักเรียนไปซ่อน นักเรียนจะอย่างไร	ก. ทำใจคิดว่าอย่างไรก็ได้คืน ข. ขอร้องให้เพื่อนนำกระเป๋าเงินมาคืนเพราะมีเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ ค. แข่งคืนมาให้ได้
13.	ขณะนักเรียนกำลังรับประทานอาหาร เพื่อนแกล้งทำน้ำแกงหกรดเสื้อ นักเรียนจะอย่างไร	ก. ลุกขึ้นไปถามถึงสาเหตุที่ทำอย่างนั้นแล้วให้เพื่อนขอโทษตน ข. ชวนเพื่อนหลายๆคนเข้าไปถามพร้อมกัน ค. รีบลุกหนีไปให้เร็วที่สุด
14.	เพื่อนเอารายงานที่ต้องส่งอาจารย์วันนี้ไปฉีกทิ้ง นักเรียนจะอย่างไร	ก. ไปปรึกษาอาจารย์ประจำวิชานั้น ข. ขอเลื่อนเวลาส่งออกแล้วกลับไปทำมาส่งใหม่ ค. บอกให้เพื่อนทำรายงานเล่มใหม่มาส่งให้

ข้อ	ข้อความ	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าวนักเรียนจะอย่างไร
15.	เพื่อนกลุ่มหนึ่งบังคับให้นักเรียนไม่คบหาเพื่อนที่กลุ่มตนไม่ชอบหน้า นักเรียนจะอย่างไร	<p>ก. อธิบายให้เพื่อนเขาใจว่าตนไม่มีเหตุผลที่จะต้องเลิกคบ</p> <p>ข. พยายามสร้างเข้าใจกันระหว่างเพื่อนทั้งสอง</p> <p>ค. แอบคบไม่ให้เพื่อนกลุ่มนั้นเห็น</p>
16.	เพื่อนเอาปากกาเมจิกมาเขียนบนเสื้อนักเรียนจนสกปรก ให้นักเรียนอับอาย นักเรียนจะทำอย่างไร	<p>ก. ให้เพื่อนที่เขียนเสื้อนักเรียนถอดเสื้อมาแลกกันใส่</p> <p>ข. รีบกลับบ้านให้เร็วที่สุด</p> <p>ค. ให้เพื่อนๆ ช่วยกันบังไม่ให้ใครเห็น</p>

ภาคผนวก ข
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	3.081	11	6.062
2	3.976	12	2.848
3	3.695	13	2.954
4	2.803	14	2.771
5	2.248	15	8.485
6	5.734	16	3.578
7	3.892	17	1.957
8	1.973	18	3.284
9	2.431	19	3.725
10	5.284	20	2.460

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8918

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	4.382	9	3.980
2	2.954	10	3.266
3	4.330	11	3.000
4	3.286	12	3.240
5	4.330	13	9.295
6	9.311	14	4.899
7	4.330	15	4.596
8	2.705	16	2.855

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9333

ตาราง 17 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	2.898	8	3.416
2	1.528	9	4.243
3	3.454	10	2.393
4	5.020	11	3.564
5	2.898	12	2.497
6	3.424	13	2.966
7	2.868	14	4.292

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9384

ตาราง 18 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
อาจารย์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	3.849	10	5.237
2	2.917	11	3.326
3	4.523	12	2.368
4	2.370	13	3.099
5	5.193	14	2.559
6	3.408	15	2.558
7	3.874	16	2.524
8	5.852	17	2.212
9	3.326	18	3.852

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9470

ตาราง 19 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเผชิญปัญหา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	2.179	9	2.022
2	2.201	10	3.728
3	2.205	11	2.882
4	2.180	12	2.513
5	2.189	13	2.301
6	2.190	14	2.410
7	2.494	15	2.226
8	2.817	16	2.182

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9432

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/15255

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑) กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวฐิติดา แดงวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การเผชิญปัญหาของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ค่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แส่นคำเครือ และ รองศาสตราจารย์ เวย์น กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 450 คน ตอบแบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ค่อพฤติกรรมเกรงของเพื่อน และ แบบทดสอบบุคลิกภาพ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวฐิติดา แดงวงศ์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญาานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์:พีญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-5593663

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวณัฐธิดา แดงวงศ์
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	449/52 ถนนพิพิธประสาท ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 034-211945 , 06 - 5593663
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	การศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับมัธยม จากโรงเรียนพระปฐมเจดีย์
พ.ศ. 2546	นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.) สาขาการประชาสัมพันธ์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ